

Η!

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

15.05.2016

www.simerini.com.cy

η σίμερινη

ΣΙΝΕΜΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

// ΣΕΛΙΔΑ 10

Ο ΣΩΤΗΡΗΣ ΜΕΣΤΑΝΑΣ ΣΤΟ «KILLER JOE»: «ΣΑΝ ΚΑΚΟΣ ΕΙΣΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ»

// ΣΕΛΙΔΑ 8

Η ΜΕΛΟΠΟΙΗΜΕΝΗ

EMILY DICKINSON

// ΣΕΛΙΔΑ 6

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπαικτικά δυστυχισμένοι ☪ Níkos Karoúzos

«ΑΙΔΟΣ ΜΑΝΟΥΤΙΟΣ»

ΣΤΗΝ ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Ανθρωπισμός και τυπογραφία

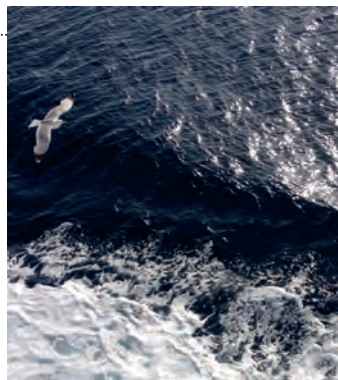
© Cc // ΣΕΛΙΔΑ 14 nora

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Αίθριος Μάιος

Καλές ειδήσεις. Τιμμεντοενέσεις. Δυνατές Δόσεις Δημιουργικότητας. Απαραίτητες. Αναγκαίες. Μαγιάτικες. Αλλιώς δεν βγαίνει. Αλλιώς καταρακουλιάς. Σε παίρνει από κάτω. Σε διαλύει. Και δεν κάνει. Δεν πρέπει. Δεν ωφελεί. Είναι μάταιο

Πληγείσες περιοχές, Γυμνές ιστορίες

Στο σκοτεινό βάθος των ανθρώπων και των πραγμάτων. Σχόλια πάνω στην ποιητική συλλογή του Γ. Χριστοδουλίδη από τον Παναγιώτη Νικολαΐδη

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής, Fiction I

Η εταιρεία Atlas διοργανώνει ολοήμερο εργαστήριο ολοήμερο στις 21 Μαΐου 2016 στο Pacific Cafe στην Παλιά Λευκωσία, από τις 09:00. Πληροφορίες: David A. Porter, david@atlascommunications.com, Τηλέφωνο: 9774478.

2

Δευτέρες με λιακάδα

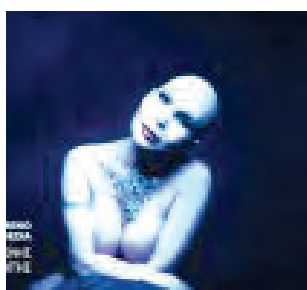
Το Πολιτιστικό Εργαστήρι Αγίων Ομολογητών προβάλλει την ταινία στο πλαίσιο του φεστιβάλ ισπανικού κινηματογράφου, αύριο Δευτέρα, 16 Μαΐου, στις 20:00. Τηλέφωνο: 22256782

3

Το πάρτι του αποχαιρετισμού

Η μαύρη κωμωδία από το Ισραήλ (Βραβείο κοινού στο περσινό φεστιβάλ της Βενετίας) προβάλλεται αύριο Δευτέρα, 16 Μαΐου στις 20:30 στο Θέατρο Σκάλα στη Λάρνακα, Τηλέφωνο: 24652800.

4

Τη λένε Εύα

Το έργο του Αντώνη Μπουσκούτη, με την περφόρμερ Εύα Κουμαριανού, παρουσιάζεται σε Λευκωσία (Αποθήκες ΘΟΚ, 17 & 18/5) και Λεμεσό (19/5, Παλιό Ξυδάκι). Τηλέφωνο: 70008242.

Εικαστικά // Ινστιτούτο Francais, Λευκωσία

Κλαύδιος: «Διάλογοι με τον Picasso»

Ο επιτυχημένος και διακεκριμένος Έλληνας ζωγράφος Κλαύδιος, με σημαντική πορεία στον χώρο της τέχνης, έχοντας σημαντικές επιτυχίες στο βιογραφικό του, παρουσιάζει την έκθεση «Διάλογοι με τον Picasso», έως τις 25 Μαΐου, υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Francais της Γαλλικής Πρεσβείας, στη Λευκωσία. Η Έκθεση περιλαμβάνει 32 έργα ζωγραφικής και 6 γλυπτά από έναν σημαντικό εικαστικό καλλιτέχνη. «Δεν ψάχνω, αλλά βρίσκω», είπε κάποτε ο Πικάσο. «Ένας από τους πολλούς λόγους που εμπνέει καλλιτέχνες εδώ και εκατό χρόνια», παρατηρεί ο Κλαύδιος. «Ένας σημαντικός λόγος να συνεχίσει κάποιος το ψέμα της τέχνης, που όμως είναι η μόνη αλήθεια για να δεις τη ζωή και την πραγματικότητα μέσα από το ψέμα/αυταπάτη».

Με ερέθισμα την παραπάνω διαπίστωση, βρίσκει την ευκαιρία για έναν ψεύτικο/αληθινό διάλογο με τον Picasso=Olympus, 3000 μέτρα ύψος/βάθος. «Ελπίζω να προλάβω να διατυπώσω με εικόνες, αρκετά ψέματα/αυταπάτες σ' αυτόν τον διάλογο», προσθέτει.

Πριν από την έναρξη της έκθεσης, ο Κλαύδιος φιλοξένησε μια ιδιωτική παρουσίαση των έργων του «Μια μέρα στη ζωή του ΚΛΑΥΔΙΟΥ» στο σπίτι και τον χώρο εργασίας του στο Πεντάκωμο Λεμεσού, στις 4 Μαΐου, από τις 10πμ μέχρι τις 8.30πμ.

Επιπλέον, η έκθεση θα πραγματοποιήσει δημοπρασία επιλεκτων έργων για φιλανθρωπικούς σκοπούς, την Πέμπτη 19 Μαΐου.

Διάρκεια έκθεσης μέχρι Τετάρτη, 25 Μαΐου
Λεωφ. Στροβόλου 59, Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλ. 2245933

Ο Κλαύδιος

Ο Κλαύδιος (Θοδωρής Κλαδίσκος) γεννήθηκε στη Ραψάνη Λάρισας το 1958. Το 1976, άρχισε τις σπουδές του στη Σχολή Καλών Τεχνών της Στοκχόλμης. Παράλληλα συνεργάστηκε με την γκαλερί Pro Arte σε πέντε ατομικές και δύο ομαδικές εκθέσεις. Το 1978, μετά από ένα ταξίδι, μένει για τέσσερις μήνες στο Πεκίνο, δουλεύοντας στο Serigraphy Art Center of Peking. Το

1982 εγκαθίσταται στο Αμβούργο. Ακολουθούν ατομικές και ομαδικές εκθέσεις σε όλη τη Γερμανία.

Το 1990, αρχίζει η συνεργασία του καλλιτέχνη με την γκαλερί S. Allen Galleries στη Φλόριντα και ακολουθούν εκθέσεις του στο Μαϊάμι, στο Σικάγο και στη Νέα Υόρκη. Το 1994, το Erotic Art Museum του Αμβούργου οργανώνει σε ειδικό αφιέρωμα την πρώτη ατομική έκθεσή του σε επίπεδο μουσείου. Από το 1995 αρχίζει να επισκέπεται σταδιακά την Ελλάδα και παρουσιάζει για πρώτη φορά τη δουλειά του το 1996 στη Θεσσαλονίκη.

Τον Απρίλιο του 1998 οργανώνεται ατομική έκθεσή του στο Μαϊάμι, ενώ τον Νοέμβριο του ίδιου έτους ξεκινά η συνεργασία του με το Art CLUB Design 2000 στη Θεσσαλονίκη, όπου και παρουσιάζει τη δουλειά του τον Μάρτιο του 1999.

Ενδιάμεσα, ο καλλιτέχνης παρουσίασε το έργο του σε δύο ατομικές εκθέσεις (1995 και 1999) στην Οικία Παπαδημητρίου στους Γόννους της Λάρισας.

Σήμερα ζει και εργάζεται στην Αθήνα, όπου και συνεργάστηκε με τον Οίκο Δημοπρασιών Ε. Καπόπουλου.

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μηνιά Συμμετοχές: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Πάνης Ζελανιάς Λογγίνος Παναγιώτης Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή Τίτος Χριστοδουλίδη Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Τόμας Πύνσον, Το ουράνιο τόξο της βαρύτητας

Είναι πάρα πολύ αργά. Η Εκκένωση συνεχίζεται ακόμη, μα όλα είναι θέατρο

/// ΣΕΛΙΔΑ 16

Ηδύφωνο

Ο καυστικός Μάτεσις...

Το «Ηδύφωνο» συνομιλεί με τον ηθοποιό Νικόλα Δημητρίου για την «Τελετή» του Παύλου Μάτεσι, μια συμπαραγωγή της ομάδας Point to Contemporary Theater με το Θέατρο Κράμα

Πανίκος Τεμπριώτης

Νέα εικαστική πρόταση από τον καλλιτέχνη στον χώρο της Αγοράς Παλαιού Δημαρχείου, στην παλιά Λευκωσία, από τις 17 μέχρι τις 28 Μαΐου 2016

Στέλλα Ν. Χρίστου: «Η ΝΙ-ΚΟ προσγειώνεται»

Την περασμένη Κυριακή, 8 Μαΐου, είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε στην κατάμεστη «Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη», στην παλιά Λευκωσία, τη συναυλία-παρουσίαση του πρώτου προσωπικού δίσκου της καλής συνθέτριας

Εικαστικά // Παλιά Λευκωσία

Πανίκος Τεμπριώτης Remix of Charm and Politics..

Νέα εικαστική πρόταση από τον Πανίκο Τεμπριώτη στον χώρο της Αγοράς Παλαιού Δημαρχείου, στην παλιά Λευκωσία, από τις 17 μέχρι τις 28 Μαΐου 2016. Στο μεγάλο έργο-εγκατάσταση του Πανίκου Τεμπριώτη κυριαρχεί μια σειρά από ανθρωπόμορφα γλυπτά-κατασκευές. Οι φιγούρες στο έργο βρίσκονται παρατεταγμένες πάνω σε μεταλλικές βάσεις θυμίζοντας μνημειακά αγάλματα πρώων ή μια σύνθεση από άρματα μιας αλλόκοτης παρέλασης. Κοιτάζοντας πιο αναλυτικά τις φιγούρες ανακαλύπτουμε ότι πρόκειται για μια σειρά από υβριδικά όντα, τα οποία αποτελούνται από την ένωση της γυμνής φιγούρας μαζί με αντικείμενα ή ζώα. Αν δούμε τις φιγούρες αυτές σαν μονάδες, μπορεί να μας φανούν τρομακτικές, αλλά ως σύνολο η αρμονική τους σύνθεση και ρευστότητα στην κίνησή τους προσδίδει μια ήρεμη

αρμονία. Αυτό το πάντρεμα των αντιφατικών ποιότητων το συναντάμε συχνά στα έργα του Πανίκου Τεμπριώτη. Οι υβριδικές μορφές είναι επίσης ένα στοιχείο που έχουμε ξανασυναντήσει στα έργα που παρουσιάστηκαν το 2010 στην ατομική έκθεση του εικαστικού. Σε αυτή την ενότητα έργων ο καλλιτέχνης επιλέγει να κρατήσει ως στοιχείο της σύνθεσης την ακατέργαστη μορφή των υλικών, συχνά παίζοντας και αναδεικνύοντας τις τραχιές επιφάνειες της ύλης. Έτσι τα δομικά υλικά της σύνθεσης αναδεικνύονται σε αναπόσπαστο κομμάτι της αισθητικής του έργου. Τα ευρεθέντα αντικείμενα, που εντάσσονται στα έργα του, παρουσιάζονται αυτούσια ή με μικρές αλλαγές, ενώ η φυσική φθορά των υλικών και αντικειμένων γίνεται εφελτήριο της έμπνευσης για τον καλλιτέχνη. Για παράδειγμα, η οξείδωση του μετάλλου των βάσεων μετατρέπεται σε έμπνευση για το χρώμα των φιγούρων. Αυτή η ωρίμανση

της σχέσης, μεταξύ καλλιτέχνη και υλικού ή αντικειμένου, αποτελεί ένδειξη της εξέλιξης της αισθητικής του Πανίκου Τεμπριώτη. Ο καλλιτέχνης παύει πλέον να επεξεργάζεται και να παραμορφώνει τα αντικείμενα, σε μια προσπάθειά του να τα τελειοποιήσει-ωραιοποιήσει, αλλά ανακαλύπτει την αυτούσια ομορφιά που κρύβεται μέσα στο αντικείμενο και την αναδεικνύει.

Μαργαρίτα Παρασκευαΐδου
Κριτικός Τέχνης

Εγκαίνια: Τρίτη, 17 Μαΐου 2016 στις 20.00.
Διάρκεια έκθεσης: 17-28 Μαΐου 2016
Ωράριο λειτουργίας: 10.00-14.00 & 18.00-21.00 (εκτός Κυριακής)
Αγορά Παλαιού Δημαρχείου, παλιά Λευκωσία
Πανίκος Τεμπριώτης
info@ptembriotis.com
www.ptembriotis.com
τηλ. 99433418

Μουσική // Leo Brouwer

Το Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου και η Πρεσβεία της Δημοκρατίας της Κούβας διοργανώνουν εκδήλωση προς τιμήν του κορυφαίου και διεθνώς καταξιωμένου Κουβανού συνθέτη, διευθυντή ορχήστρας και κιθαρίστα Leo Brouwer, ο οποίος επισκέπτεται την Κύπρο για να συμμετάσχει στο πρώτο Φεστιβάλ Κλασικής Κιθάρας «Leo Brouwer», που θα πραγματοποιηθεί στην Πάφο μεταξύ 19-22 Μαΐου. Καλωσόρισμα από τον Μιχάλη Πιερή, Χαιρετισμοί από

τον καθηγ. Αθανάσιο Γαγάτση και τον Α.Ε. Aramis Fuente, Πρόεδρη της Δημοκρατίας της Κούβας στην Κύπρο. Παρουσίαση του καλλιτέχνη από τον Χρήστο Σαβδόπουλο. Επίδοση αναμνηστικών δώρων στον τιμώμενο και τον Πρόεδρη και Μουσικό μέρος από το κιθαριστικό σύνολο Acordes, Δημήτρη Ρεγγίνο, Γιώργο Χόππλο και Ευαγόρα Καραγιώργη.

Τρίτη, 17 Μαΐου 2016, 20:30, Αρχοντικό Αξιοθέας, Παλιά Λευκωσία. Είσοδος ελεύθερη.

Βιβλίο // Οι τρίπλοροι τζαι ο δράκος της μπλιάς

Το Τεχνόπολις 20 (Λεωφόρος Νίκου Νικολαΐδη 18, Πάφος) φιλοξενεί τον χαρακτή Χαμπή Τσαγγάρη, ο οποίος θα παρουσιάσει το νέο του βιβλίο «Οι τρίπλοροι τζαι ο δράκος της μπλιάς», την Πέμπτη, 19 Μαΐου 2016 στις 7:30 μ.μ. Το κυριακό παραμύθι του Λάμπρου Πολυκάρπου, εικονογραφημένο από τον Χαμπή Τσαγγάρη, είναι γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο, συνοδεύεται με γλωσσάρι στα Ελληνικά και είναι μεταφρασμένο στα Αγγλικά, Ρωσικά και Γαλλικά. Πρόκειται για ένα βιβλίο που αποτελείται από 88 σε-

λίδες με πλούσια και πρωτότυπη εικονογράφηση. Το βιβλίο αφιερώνεται στη μνήμη του Λάμπρου Πολυκάρπου, ο οποίος έγραψε το παραμύθι, όπως το θυμόταν που το άκουγε από τον παππού του. Ο Χαμπής αφιέρωσε τρίαμιση χρόνια δουλειάς για την εν λόγω εικονογράφηση και έρχεται ως συνέχεια των προηγούμενων βιβλίων του, όλων βραβευμένων με κρατικά βραβεία, το οποίο εμπλουτίζει ακόμη περισσότερο την τέχνη της εικονογράφησης στην Κύπρο. Τηλέφωνο: 70002420.

Μουσική // Τζίμς Πανούσης και Μουσικές Ταξιαρχίες

Ο Τζίμς Πανούσης και οι Μουσικές Ταξιαρχίες επισκέπτονται την Κύπρο για να παρουσιάσουν τις πρώτες τους στο νησί παραστάσεις σε μουσική σκηνή, με το κοινωνικό δράμα «Hot Spot Hell Ash Mastournation». Συγκεκριμένα, την Πέμπτη, 19 Μαΐου, στις 19:30 θα εμφανιστούν στο Πέραμα, στη Λεμεσό, ενώ Παρασκευή και Σάββατο, 20 & 21 Μαΐου, στη Διαχρονική, στις 21:30, στη Λευκωσία. Τέσσερις δεκαετίες μετά το πρώτο τους live, ο Πανούσης επιστρέφει στις μουσικές του ρίζες, μαζί με τους σπουδαίους

μουσικούς που έχτισαν τον μύθο της μπάντας Μουσικές Ταξιαρχίες. Συναντά τους παλιούς του συνεργάτες Σπύρο Πάζιο (κιθάρα), Γιάννη Δρόλαπα (κιθάρα) και Δημήτρη Δασκαλοθανάση (μπάσο) -ο Βαγγέλης Βέκιος έφυγε πρόσφατα από τη ζωή- με τους οποίους στα τέλη της δεκαετίας του '70 σχημάτισε τη θρυλική μπάντα. Μαζί τους οι Βασίλης Γκίνος στα πλήκτρα, Στέλιος Φράγκος στην κιθάρα και Βασίλης Κοκκώνης στα τύμπανα. Για πληροφορίες στα τηλέφωνα 25373763 (Λεμεσός) και 99783455 (Λευκωσία).

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Στέλλα Ν. Χρίστου: «Η ΝΙ·ΚΟ προσγειώνεται»

Παρουσίαση // Την περασμένη Κυριακή, 8 Μαΐου, είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε στην κατάμεστη «Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη», στην παλιά Λευκωσία, τη συναυλία-παρουσίαση του πρώτου προσωπικού δίσκου της καλής συνθέτριας

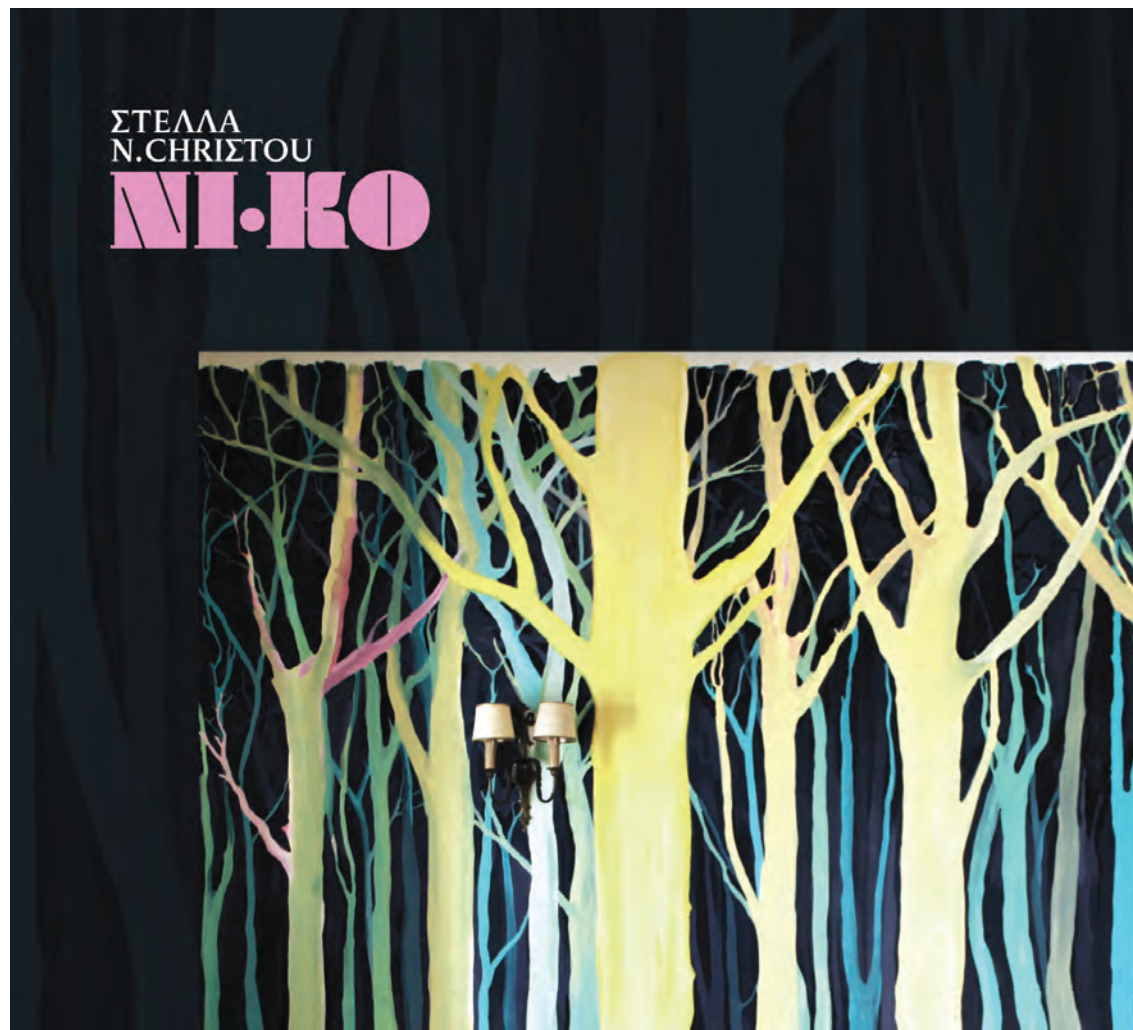
Με τη Στέλλα Χρίστου συνομιλήσαμε μέσα από αυτήν τη στήλη (Ηδύφωνο #38, 20.12.2015), λίγο πριν «απογειωθεί» για την Αθήνα με σκοπό την ηχογράφιση του πρώτου της δίσκου, «ΝΙ·ΚΟ». Έτσι μετά από το διάστημα που μεσολάβησε των ηχογραφήσεων, της επεξεργασίας του ήχου κι όλων αυτών των εργασιών που απαιτούνται για να έχουμε στα χέρια μας έναν αξιο λόγου δίσκο ακτίνας, η συνθέτρια, μαζί με τους συνεργάτες της μουσικούς κι όλους τους ανθρώπους που τη βοήθησαν, έδωσε μία καθόλα συγκινητική συναυλία, εκτελώντας όλα τα τραγούδια του δίσκου, μπροστά σ' ένα θερμό κοινό.

Η συναυλία

Η ηλεκτροακουστική συναυλία του κύκλου τραγουδιών «ΝΙ·ΚΟ» σε στίχους, μουσική και εννοχρήστρωση της Κύπριας συνθέτριας Στέλλα Ν. Χρίστου εντάσσεται στις δράσεις του πολιτιστικού οργανισμού «Φανερωμένους 70», με τίτλο «Αστικές Λεπτομέρειες». Μετά από μήνες προετοιμασιών, ηχογραφήσεων, προβών και αγωνιών η συνθέτρια παρουσίασε τον πρώτο της ολοκληρωμένο δίσκο ακτίνας. Συμμετείχαν οι μουσικοί: Μόρφω Παπαδημητρίου (βιολί), Παύλος Μιχαηλίδης (βιολί), Χάρης Παζαρούλας (κοντραμπάσο), Δημήτρης Γιασεμίδης (φλάουτο & τρομπόνι), Κώστας Τζέκος (κλαρινέτο), Guido De Flavis (βαρύτονο σαξόφωνο), Ευάγγελος Χριστοδούλου (φαγκότο), Άντρια Νικοδήμου (κρουστά), Θεοδωρής Βαζάκας (κρουστά), Γιάννης Αναστασάκης (ηλεκτρονικά αναλογικά), Αντώνης Αντωνίου (ηλεκτρονικά ψηφιακά), Έλλη Αλωνεύτου (φωνή), Τώνια Ράλλη (φωνή), Στέλλα Ν. Χρίστου (κιθάρα & φωνή) και το σύνολο διευθύνει ο μαέστρος Στάθης Σούλης.

Φανερά συγκινημένη η συνθέτρια, και με μία ταπεινότητα που αγγίζει τα όρια της καλώς νοούμενης υπερβολής, καλωσόρισε το κοινό, ευχαρίστησε όλους όσοι τη βοήθησαν στην πραγματοποίηση όχι μόνο του δίσκου αλλά και της συναυλίας, εκθείασε τη συμβολή και την υπομονή του Σύμη Σουκιούργλου και με την καθοδήγηση του μαέστρου αρχίνησε το μελωδικό ταξίδι στις ατραπούς των συνθέσεών της.

Είχα την τιμή να μου εμπιστευτεί πριν από εβδομάδες την ακρόαση ολόκληρου του δίσκου της, πριν αυτός κυκλοφορήσει. Κι είχα την ευκαιρία να τον «συλλάβω» μέσα από ακουστικά εκεί ακριβώς που τον εμπνεύστηκε, στο καφενείο «Καλά Καθούμενα» όπου εργάζεται ως σερβιτόρα. Η συνοχή του κύκλου τραγουδιών της με εντυπωσίασε, το πέρασμα απ' το ένα κομμάτι στο

άλλο συνέβαινε απρόσκοπτα κι απαλά με μια ηδύτητα που μόνο οι ψυχές των παιδιών μπορούν να σου προσφέρουν. Ύστερα απ' αυτό περίμενα, συμμεριζόμενος χωρίς να το αντιλαμβάνεται την αγωνία της, τη συναυλία της με μια κρυφή πεποίθηση πως όλα θα κυλούσαν κατ' ευχή.

Πράγματι, η ζωντανή εκτέλεση απογείωσε και τις συνθέσεις της και την ίδια. Με την αρμονική-άκρως επαγγελματική συμβολή μουσικών και μαέστρου, με τον άψογα συντονισμένο σχεδιασμό ήχου, με το ακριβές και ελάχιστο του φωτισμού η Στέλλα Χρίστου έδωσε την ψυχή της μέσα από τις εκτελέσεις των τραγουδιών της προσφέροντάς μας μία ειλικρινέστατη έκθεση του εαυτού της, χωρίς ίχνος πόζας ή θεατρικισμού (όπως βιάστηκαν κάποιιοι να πουν μετά το τέλος της συναυλίας, που δεν γνωρίζουν ούτε από μουσική ούτε από το τι μπορεί να είναι ένας καλλιτέχνης, πιστοί στη συνήθεια του γνωστού κυπριακού μικρόκολου κοινωνικού σχολιασμού).

Πότε η φωνή της ενός κοριτσιού π' ανοίγει τα

μάτια του στη φαντασία και το θαύμα του κόσμου, πότε η φωνή της μίας γυναίκας αστηρής, επιθετικά ή αμυντικά υπερασπιζόμενης την ύπαρξή της έναντι της ασχήμιας που μας περιβάλλει, πότε η φωνή μίας καλής ερμηνεύτριας που πιστεύει τον στίχο και τον ήχο που χάραξε με το αίμα της ψυχής της. Οι κινήσεις της αέρινες, όχι σαν αυτές μιας ανεράδας, αλλά σαν αυτές ενός αποδημητικού ή όχι ευθυτενούς πουλιού όπου αποζητά μονάχα την ελευθερία του φτερουγίσματος και τη δροσιά μίας πηγής από τον κάματο της πτήσης στους αιθέρες, χωρίς ποτέ να μην ξεχνά πως κάποιος, ίσως, κυνηγός παρανοεύει τον/την κατάρρευση του/της.

«ΝΙ·ΚΟ»

Ο δίσκος αποτελείται από 14 κομμάτια που διανύουν μία κυκλική πορεία, προς τα εμπρός και προς τα πίσω. Μπορεί κανείς να τα ακούσει απ' την αρχή, απ' το τέλος ή κι ανάμεσα, χωρίς ο κύκλος που σχηματίζουν τόσο μουσικά όσο και στιχουργικά να διασπάται. Ηχητικά κολλάζ παρεμβαίνουν

στις πρωτότυπες συνθέσεις της Χρίστου, γνώριμες φωνές της παλιάς πόλης (όπως αυτή του Σύριου-Κύπριου ζωγράφου Ahmad Adi Atassi), φωνές μικρών παιδιών, ήχοι από λανθάνοντα ή όχι αστικά τοπία, κραυγές ή ομιωγές δένουν ευφάνταστα με τους λαρυγγισμούς/φωνές της συνθέτριας, της Έλλης Αλωνεύτου, της Τζένης Καπάδα και της Τώνιας Ράλλη.

Οι τίτλοι των τραγουδιών φλερτάρουν δημιουργικά με τους πειραματισμούς των ντανταϊστών, των υπερρεαλιστών και των λερνιστών, αφήνοντας διαστήματα ανάμεσα στις συλλαβές και χρησιμοποιώντας γράμματα, αριθμούς κι ανορθογραφίες που συνάδουν με την τραγουδιστική εκφορά τους: «π χολυ Μάμι», «ΝΙ·ΚΟ», «οτμμ», «αγέρα-αγέρα», «οι κρυ μμ ένοι», «Ψέ ματά», «Συν νεφιά», «Γνώριμα Παλαιά Ψάρια», «1+3», «Μο νο S.», «Ελενα», «καντήλι», «πα ρά θυ ρο» και «2 πεταλάκια Παπαρούνας». Αναζητήστε το δίσκο, ακούστε τον προσεκτικά, αφήστε να σας συνεπάρει η ώριμη παιδικότητα της συνθέτριας κι αποδεχτείτε, επιτέλους, τέτοιου είδους προσπάθειες που σαφέστατα λοξοδρομούν από τις μουσικές νόρμες που έχουμε συνηθίσει, αβρόχοις ποσίν, τ' αφτιά σας.

Και κάτι τελευταίο: Ο αυτοσχεδιασμός στην είσοδο του τελευταίου κομματιού από την Άντρια Νικοδήμου στο βιμπράφωνο και τον Αντώνη Αντωνίου στα ψηφιακά ηλεκτρονικά είναι, τουλάχιστον, εμπνευσμένος και στη ζωντανή του εκτέλεση ολοκλήρωσε τη συναυλία με τον πλέον χαρμόσυνο και σιωπηλό ομιλούντα τρόπο.

Βιογραφικό σημείωμα

Η Στέλλα Ν. Χρίστου γεννήθηκε το 1979 στο χωριό Ασκάς της Κύπρου. Γράφει μουσική από τα παιδικά της χρόνια, ημερολογιακά σχεδόν ή και αναστοχαστικά. Είναι απόφοιτος του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με κατεύθυνση την Ανθρωπολογία της Μουσικής. Έκανε επίσης σπουδές στο πιάνο, στο κλασικό τραγούδι και στα ανώτερα θεωρητικά της Μουσικής. Την απασχολεί έντονα ο σχεδιασμός και η δημιουργία ανοιχτών μορφών έκφρασης μέσω της σύνθεσης ήχου και λόγου. Συνέθεσε, επίσης, μουσική για ταινίες εμπύχωσης και βίντεο-τέχνες μικρού μήκους, για θέατρο και χορό.

www.simerini.com.cy

Εκδόσεις Θράκα: «Αργεντινικοί Ποιητές»

Κατοπεύσεις // Τέσσερεις τίτλους αριθμεί, έως τώρα, η σειρά του νεότευκτου εκδοτικού οίκου με έδρα τη Λάρισα, αναδεικνύοντας το εύρος της ποίησης μίας σπουδαίας χώρας της Λατινικής Αμερικής

Οι εκδόσεις «Θράκα» είναι δημιουργήματα δύο νέων ανθρώπων, των Θάνου Γώγου και Στάθη Ιντζέ. Ο πρώτος κατοικεί στη Λάρισα, όπου και η έδρα των εκδόσεων, και ο δεύτερος στην Αθήνα. Ποιητές, πεζογράφοι και μεταφραστές οι ίδιοι, από το 2013 εισχωρήσανε δυναμικά στον ελληνικό εκδοτικό χώρο, τόσο με το ομώνυμο περιοδικό όσο και με αρκετούς τίτλους στον κατάλογο της «Θράκας» που αφορούν στην ποίηση και στην πεζογραφία (ελληνική και ξένη).

Τα «Περιθωριακά», αυτής της Κυριακής, επικεντρώνονται στη σειρά που έχει στήσει ο Στάθης Ιντζές και αφορά ποιητές και ποιήτριες της Αργεντινής. Αναγνώστης τόσο της ισπανικής και της λατινοαμερικανικής όσο και της πορτογαλικής και βραζιλιάνικης ποίησης, ο υπογράφων, δεν θα μπορούσε να μην αγκαλιάσει τα μεταφραστικά πονήματα του Στάθη Ιντζέ και του Στέργιου Ντέρτσα. Έως σήμερα έχουν μεταφράσει, σε ξεχωριστούς τόμους, επιλεγμένα ποιήματα από το έργο των Αλεξάντρα Πισαρνίκ, Χοακίν Χιανούτσι, Αλφονσίνα Στόρνι και Ούγκο Μουχίκα, ενώ έχει ανακοινωθεί και η έκδοση ποιημάτων του Ολιβιέρο Χιρόνδο.

Alejandra Pizarnik [1936-1972],
μτφρ. Στάθης Ιντζές

Η Αλεξάντρα Πισαρνίκ γεννήθηκε το 1936 στο Μπουένος Άιρες από γονείς Πολωνούς-Εβραίους μετανάστες. Σπούδασε φιλοσοφία στο πανεπιστήμιο του Μπουένος Άιρες, και αργότερα ζωγραφική. Από το 1960 ως το 1964 έζησε στο Παρίσι, όπου εργάστηκε σε διάφορα περιοδικά και μετέφρασε, μεταξύ άλλων, Αντονέν Αρτό, Ανρί Μισό και Υβ Μπωνφουά, και σπούδασε ιστορία της θρησκείας και γαλλική λογοτεχνία στη Σορβόνη. Στην επιστροφή της στην Αργεντινή έγραψε και το μεγαλύτερο και αξιολογότερο μέρος του έργου της. Στις 25 Σεπτεμβρίου του 1972, στη διάρκεια ενός σαββατοκύριακου που

βρισκόταν έξω από την κλινική όπου θεραπευόταν, η Πισαρνίκ πέθανε από υπερβολική δόση σεκονάλ.

Από τις σημαντικότερες ποιήτριες της Αργεντινής, γνωστή στο ελληνικό κοινό και μέσα από τις μεταφράσεις του Βασίλη Λαλιώτη, επιλέγω το ποιήμα της με τίτλο «Αποκαλύψεις», από τη συλλογή «Τα έργα και οι νύχτες» (1965), στη μετάφραση του Στάθη Ιντζέ: «Τη νύχτα στο πλευρό σου/οι λέξεις είναι κλειδιά, είναι καρφιά./Η θέληση να πεθάνεις βασιλεύει//Ας είναι το κορμί σου πάντοτε/πρόσφορο έδαφος γι' αποκαλύψεις».

Alfonsina Storni [1892-1938],
μτφρ. Στέργιος Ντέρτσα

Η Αλφονσίνα Στόρνι γεννήθηκε το 1892 στην Ελβετία, από γονείς Ιταλούς-Ελβετούς. Η οικογένειά της μετανάστευσε στην Αργεντινή όταν η ποιήτρια ήταν 4 ετών. Εργάστηκε ως ηθοποιός, δασκάλα και σε διάφορα περιοδικά της Αργεντινής ως αρθρογράφος. Πολυγραφώτατη, παρά το σύντομο του βίου της, κυκλοφόρησε ποιητικές συλλογές, θεατρικά έργα (για ενήλικους και για παιδιά), ενώ πρωτοστάτησε στο αναδυόμενο φεμινιστικό κίνημα της Αργεντινής των αρχών του 20ού αιώνα. Στην εποχή της θεωρήθηκε ότι το έργο της δεν συνάδει με κάποιο συγκεκριμένο λογοτεχνικό κίνημα ή είδος. Μόνο μετά το καταλάγιασμα της σφοδρότητας που επέδειξε ο μοντερνισμός και οι άλλες πρωτοπορίες, αναδύθηκε η μοναδικότητα, αυτού που λέμε... «περίπτωση από μόνη της». Η κριτική της χρέωσε ένα άτυπο ύφος, και συχνά τη χαρακτήρισε ως «μεταμοντέρνα» συγγραφέα, αν και αυτή η επικετα παραμένει αμφιλεγόμενη. Τον Οκτώβριο του 1938, «στοιχειωμένη» από τη μοναξιά και τον καρκίνο του στήθους, στέλνει το τελευταίο της ποίημα προς δημοσίευση, «Voy a dormir-Plegámonos να κοιμηθώ», στην εφημερίδα «La Nación». Γύρω στη 1η τα ξημερώματα, την Τρίτη 25 Οκτωβρίου, αφήνει το δωμάτιό της και κατευθύνεται στη «Μαργαριταρένια Παραλία», στην πε-

ριοχή «Mar del Plata» της Αργεντινής. Αργότερα το πρωί, δύο εργάτες βρήκαν το κορμί της ξεβρασμένο από τη θάλασσα. Αν και οι βιογράφοι της αναφέρουν πως πήδηξε από έναν κυματοθραύστη, ο λαϊκός θρύλος υποστηρίζει πως αργά εισχώρησε στη θάλασσα έως ότου πνιγεί. Ο θάνατός της ενέπνευσε τους Ariel Ramirez και Filix Luna να συνθέσουν το τραγούδι «Η Αλφονσίνα και η Θάλασσα», που τραγουδήθηκε από πολλούς καλλιτέχνες, ανάμεσά τους η Mercedes Sosa και η δική μας Νανά Μούσχουρη. Επίσης, 50 χρόνια μετά τον θάνατό της, ο Λατινοαμερικανός καλλιτέχνης Aquino ενσωμάτωσε σε πολλούς πίνακές του τη μορφή της. Με την Αλφονσίνα Στόρνι θα επανέλθω, εν καιρώ. Προς το παρόν σας μεταφέρω τους 4 καταληκτικούς στίχους του ποιήματος, «Εγώ στις θάλασσες τα βάρη»: «Και πάνω στο κεφάλι μου/κάνει, το δειλινό,/οι αγκαθωτές λόγχες/της θάλασσας».

Joaquín O. Giannuzzi [1924-2004],
μτφρ. Στάθης Ιντζές

Ο Χοακίν Χιανούτσι γεννήθηκε το 1924 στο Μπουένος Άιρες από γονείς Ιταλούς μετανάστες. Ξεκίνησε σπουδές μηχανικής, αλλά τις εγκατέλειψε για να στραφεί στη δημοσιογραφία, την οποία και εξάσκησε από το 1952 έως το 1985 (γράφοντας άρθρα αστυνομικού ρεπορτάζ μέχρι λογοτεχνικές κριτικές), οπότε και υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο που τον ανάγκασε να συνταξιοδοτηθεί. Έως τον θάνατό του, το 2004, κυκλοφόρησε αρκετές ποιητικές συλλογές ενώ ανάμεσα σε άλλα συνεργάστηκε, από το 1962, με το περίφημο περιοδικό «Νότος» που διηύθυνε η Βικτόρια Οκάμπο. Παρόλα αυτά τα βιβλία του, αν κι είχαν αποσπάσει τις πιο σημαντικές διακρίσεις στη χώρα του, παρέμεναν για πολλά χρόνια στην αφάνεια.

Γράφει ο ποιητής Οσβάλδο Πικάρδο στην εισαγωγή του βιβλίου: «Δεν υπάρχει κάποιος εξαναγκασμός στην ποίηση του Χιανούτσι, παρά μια φυσική διαδικασία ανάμεσα στην εικόνα

και τη φράση. Μας εισάγει εγκάρδια στο σπίτι του ποιητή σαν κάποιο οικείο του πρόσωπο, στις παλιές φωτογραφίες του, στους ήχους που διεισδύουν από τα παράθυρα. Ο Χιανούτσι υπήρξε ένας "εργάτης" της ποίησης, που υπηρέτησε πιστά το όραμα της ανανέωσης».

Hugo Mujica [1942-],
μτφρ. Στάθης Ιντζές

Ο Ούγκο Μουχίκα γεννήθηκε το 1942 στο Μπουένος Άιρες. Σπούδασε Καλές Τέχνες, Φιλοσοφία, Ανθρωπολογία και Θεολογία. Ο πλουραλισμός αυτός των σπουδών του αντικατοπτρίζεται στις εκφάνσεις του έργου του, που περιλαμβάνει τόσο τη φιλοσοφία όσο την ανθρωπολογία, τόσο την αφήγηση όσο τον μυστικισμό και πάνω απ' όλα την ποίηση. Πολυταξιδεμένος, πολυμεταφρασμένος και βραβευμένος ποιητής με ιδιαίτερη στιγμή του βίου του την παραμονή του για επτά χρόνια σε ένα μοναστήρι αφισωμένος στον όρκο σιωπής.

Ο Στάθης Ιντζές μεταφράζει ποιήματά του από τις συλλογές: «Άσπρη Θράκα» (1983), «Σονάτα για βιολοντσέλο και πασχαλιές» (1984), «Γραπτό σ' ένα καθρέφτη» (1987), «Κενός παράδεισος» (1992), «Για να στεγάσεις μίαν απουσία» (1995), «Φωταγωγημένη νύχτα» (1999), «Η δίψα μέσα μου» (2001), «Σχεδόν στη σιωπή» (2004), «Και πάντοτε μετά τον άνεμο» (2011) και «Όταν όλα σιωπούν» (2013), προσφέροντάς μας μία πλήρη εικόνα απ' όλο το φάσμα του μέχρι στιγμής έργου του.

Και μ' αυτόν τον ποιητή θα επανέλθω, όπως και με την Αλεξάντρα Πισαρνίκ και τον Χοακίν Χιανούτσι, με ξεχωριστά κείμενα στη διπλανή στήλη μου «Πολιτισμικοί Μετεωρίτες». Η πρόθεσή μου, αυτήν την Κυριακή, ήταν/είναι η παρουσίαση της εκδοτικής προσπάθειας δύο νέων ανθρώπων, μέσω της σειράς «Αργεντινών Ποιητών», που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα της αδυσώπητης κρίσης των τελευταίων 7 χρόνων, προς γνώση και συμμόρφωση των εν αφαρία διατελούντων συμπατριωτών μου.

Ημελοποιημένη Emily Dickinson

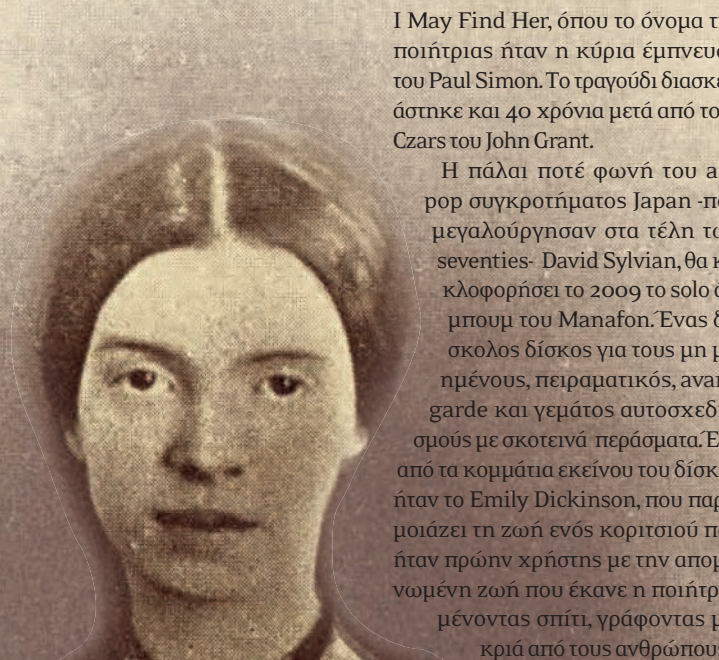
Αφιέρωμα // Μέσα σε αυτά τα 130 χρόνια η Emily Dickinson αναγνωρίστηκε ως μια από τις σπουδαιότερες κι επιδραστικότερες ποιήτριες που έγραψαν ποτέ, φέρνοντας έναν μοντερνισμό στη σύγχρονη αμερικανική ποίηση, που θα επηρέαζε γενιές και γενιές φερέλιπων εκκολαπτόμενων ποιητών

Ένας ποιητής έγραφε κάποτε σε ένα από εκείνα τα μικρά σημειωματάρια όπου φυλούσε στίχους άλλων, πως είναι καλύτερα να κρύβεις την ποίησή σου από το να περιμένεις να την ανακαλύψουν. Μια από τις σημαντικότερες γυναίκες ποιήτριες του 19ου αιώνα, κλεισμένη επί χρόνια και με δική της βούληση μέσα στην κάμαρά της, άκουγε τη συγκεκριμένη φράση να οδηγεί το κεφάλι και το χέρι της γεμίζοντας συρτάρια με χιλιάδες ποιήματα κι επιστολές που, ως είθισται, πολλές φορές θα έβγαιναν στο φως και θα τυπώνονταν σε βιβλία μετά τον θάνατό της. Η Emily Dickinson μιλούσε στους καλεσμένους της πίσω από μια κλειστή πόρτα αρνούμενη να τους αντικρίσει, διάβαζε στα κρυφά και μετά μανίας τα ποιήματα του Walt Whitman, ο οποίος θεωρούνταν ακατάλληλος από τον πατέρα της, και γνώρισε την ποίηση μέσα από τους William Wordsworth και Ralph Waldo Emerson. Η ίδια ξεκίνησε να γράφει από πολύ μικρή ηλικία, αρνούμενη όμως να στείλει κάποιο από τα έργα της για δημοσίευση. Οσο ζούσε μοναχά δέκα ποιήματά της τυπώθηκαν κι αυτά αλλαγμένα, λογοκριμένα και με ψευδώνυμο. Επιμελέστατη και πολυγραφότατη, καθόταν στο γραφείο της καθαρογράφοντας τα 1.100 περίπου ποιήματά της σε αυτοσχέδια τεύχη, ενώ πάνω από άλλα 600 ακατέργαστα ποιήματα ανακαλύφθηκαν σε μορφές διόρθωσης κι επεξεργασίας πάνω σε επιστολόχαρτα, φακέλους λογαριασμών και προσκλήσεων δεξιώσεων. Λίγο πριν πεθάνει -σαν σήμερα και 130 χρόνια πριν (1889)- παρήγγειλε στην αδερφή της Λαβίνια να καταστρέψει όλες τις επιστολές της με την τελευταία - ευτυχώς για όλους εμάς - να αγνοεί την επιθυμία της και να φροντίζει προσωπικά η ίδια και μέχρι τον θάνατό της την έκ-

δοση των βιβλίων της αδερφής της. Το αποτέλεσμα μέσα σε αυτά τα 130 χρόνια ήταν η Emily Dickinson να αναγνωριστεί ως μια από τις σπουδαιότερες κι επιδραστικότερες ποιήτριες που έγραψαν ποτέ, φέρνοντας έναν μοντερνισμό στη σύγχρονη αμερικανική ποίηση, που θα επηρέαζε γενιές και γενιές φερέλιπων εκκολαπτόμενων ποιητών. Ένα από τα βασικά γνωρίσματα στην ποίηση της Emily Dickinson ήταν η μουσικότητα της γραφής της, ο τρόπος που το ποίημα κυλούσε ωσαν νυχτερινό, μοναχικό τραγούδι κι αισθανόταν όμορφα κι ευλογημένα πάνω σε αυτό το κακοτράχαλο για πολλούς τοπίο. Ο σημερινός «Ώχος της Μουσικής», που αρέσκεται να αναζητείται στη δισκοθήκη και στα αφιερώματά του τη σχέση ποιητών και μουσικών, ρίχνει μια ματιά στη μελοποιημένη Emily Dickinson μέσα στις ρούγες της σύγχρονης μουσικής.

Υπόθεση γυναικών

Αν και τα μελοποιημένα ποιήματα και οι αναφορές πάνω στην Αμερικανίδα ποιήτρια είναι κατά κόρον υπόθεση γυναικών ετούτο το αφιέρωμα θα ξεκινήσει με ένα ζευγάρι του αντίθετου φύλου, που διέπρεψε στην αμερικανική folk των sixties και seventies. Ο λόγος για τους Paul Simon και Art Garfunkel, ευρέως γνωστών απλώς ως Simon & Garfunkel. Το 1966 και μετά τη μεγάλη του επιτυχία The Sound of Silence, το ντουέτο θα κυκλοφορήσει το τρίτο του άλμπουμ με τίτλο Parsley, Sage, Rosemary and Thyme. Ο Paul Simon, λάτρης της ποίησης

Ι May Find Her, όπου το όνομα της ποιήτριας ήταν η κύρια έμπνευση του Paul Simon. Το τραγούδι διασκευάστηκε και 40 χρόνια μετά από τους Czars του John Grant.

Η πάλαι ποτέ φωνή του art-pop συγκροτήματος Japan -που μεγαλούργησαν στα τέλη των seventies- David Sylvian, θα κυκλοφορήσει το 2009 το solo άλμπουμ του Manafon. Ένας δύσκολος δίσκος για τους μη μνημένους, πειραματικός, avant-garde και γεμάτος αυτοσχέδια-σμούς με σκοτεινά περάσματα. Ένα από τα κομμάτια εκείνου του δίσκου ήταν το Emily Dickinson, που παρομοιάζει τη ζωή ενός κοριτσιού που ήταν πρώην χρήστης με την απομονωμένη ζωή που έκανε η ποιήτρια, μένοντας σπίτι, γράφοντας μακριά από τους ανθρώπους.

Το 2005 η γνωστή Natalie Merchant

Dickinson, κυκλωμένο μέσα από μια ανεπίωτη ευαισθησία. Στο ίδιο άλμπουμ υπάρχει και μια μελοποίηση σε ένα ποίημα του T.S. Elliott.

Κορασίδων συνέχεια και οι Trailer Bride, μια αμερικανική μπάντα που κατέληξε σε πέντε δίσκους αλλά δεν εκμεταλλεύτηκε ποτέ σωστά την υπέροχη φωνή της Melissa Swingle, θα κυκλοφορήσει το τελευταίο της άλμπουμ, Hope is a thing with feathers το 2003. Ομότιτλο ποίημα της Dickinson και υπέροχο τραγούδι μέσα στο άλμπουμ με το θέρεμιν να ίπταται πάνω από τους στίχους του «Η Ελπίδα είναι ένα πράγμα με φτερά». Με τον συγκεκριμένο τίτλο η Λένα Πλάτωνος θα παρουσιάσει μόλις πέρσι και συναυλιακά τη δική της δουλειά πάνω στη μελοποιημένη Dickinson, ένα έργο που ακόμα δεν έχει δισκογραφηθεί.

Για το τέλος αφήσαμε ένα ολόκληρο άλμπουμ με μελοποιήσεις ποιημάτων της εύθραυστης ψυχής της Emily, που μας έρχεται από το Ισραήλ και τέσσερα χρόνια πριν. Η Efrat Ben Zur από το Τελ Αβίβ καμώνει το Robin/Roems by Emily Dickinson και μας παρουσιάζει 12 ποιήματα σε 12 ισάριθμες και ισάξιες μελοποιήσεις σε έναν δίσκο-αποκάλυψη, που αναδεικνύει τη μοντέρνα μουσικότητα την οποία έβγαζαν τα ποιήματα του κοριτσιού που μιλούσε στους καλεσμένους της πάντοτε πίσω από μια κλειστή πόρτα.

της Emily Dickinson, θα την αναφέρει σε δύο τραγούδια του μέσα στον δίσκο. Στο ξεκίνημα της δεύτερης πλευράς του βινυλίου γράφει το The Dangling Conversation και τοποθετεί ένα ερωτικό ζευγάρι σε ένα δωμάτιο που προσπαθεί να επικοινωνήσει, αλλά μάταια. Το κορίτσι μέσα στο τραγούδι διαβάζει Emily Dickinson και το αγόρι Robert Frost, σημειώνοντας στίχους για τη σχέση τους που κάθικε. Τρία τραγούδια μετά εμφανίζεται το πανέμορφο For Emily, Whenever

και λιγότερο πιο γνωστή Susan McKeown θα δανειστούν στίχους από το ποίημα Because I could not stop for Death και θα γράψουν ένα λυρικό τραγούδι με τον ίδιο τίτλο. Το συγκεκριμένο ποίημα μελοποιήθηκε οκ ολίγες φορές από συνθέτες συμφωνικής και κλασικής μουσικής.

Τρεις δεσποινίδες από το Denver δύο χρόνια αργότερα με ένα κοντραμπάσο, ένα βιολί, ένα ακορντεόν και μια φωνή θα φτιάξουν έναν λιτό αλλά πανέμορφο δίσκο, με τίτλο Furnished Rooms. Το γυναικείο τρίο θα ονομαστεί Bela Karoli και μέσα στις 12 συνθέσεις τους βρίσκουμε τη μελοποίηση του ποιήματος Some things that fly there be της

Αίθριος Μάιος

Σύντομες Ιστορίες // Καλές ειδήσεις. Κυκλοφόρησε η θαυμάσια νέα έκδοση του θρυλικού Infnit Jest. Του μυθιστορήματος-μαμούθ. David Foster Wallace, ο πυραυλοκίνητος συγγραφέας του. Με νέο πρόλογο. Του Tom Bissell. Χίλιες εβδομήντα εννέα σελίδες τίγκα στην ιδιοφυΐα. Δυνατές Δόσεις Δημιουργικότητας

Καλές ειδήσεις. Τιμεντο-
ενέσεις. Δυνατές Δόσεις
Δημιουργικότητας. Απα-
ραίητες. Αναγκαίες. Μα-
γιάτικες. Αλλιώς δεν βγαί-
νει. Αλλιώς κατρακυλάς. Σε παίρνει
από κάτω. Σε διαλύει. Και δεν κάνει.
Δεν πρέπει. Δεν ωφελεί. Είναι μάταιο.
Όσο πεζόμαστε από τα Έξω και τα Γύ-
ρω, ανθιστάμεθα με Δυνατές Δόσεις
Δημιουργικότητας. Όσο πεζόμαστε
από τα Έξω και τα Γύρω, τα χθαμαλά
και τα απαίσια, τόσο καταφεύγουμε σ'
αυτά που ξέρουμε ότι μας πάνε σ' εκεί-
νο το Αλλού που είναι ο όντως εαυτός
μας. Όσα αγαπήσαμε μες στα ερείπια
μιας εποχής. Όσα αγαπάμε και μ' αυτά
χτίζουμε το Οχυρό Άλαμουτ εκ νέου. Η
Φιλία. Ο Έρωσ. Η Ευγένεια.

Καλές ειδήσεις. Δυνατές Δόσεις Δη-
μιουργικότητας. Οι ωραίοι και επίμο-
νοι μικρομπακάδες. Ο Δημήτρης Νάκος
ολοκληρώνει τα γυρίσματα του φιλμ Η
Αλίκη στο καφέ. Περνάει στο μοντάζ.
Δημιουργεί. Ο Γιάννης Χαριτίδης ολο-
κληρώνει τα γυρίσματα του Καουμπόπ.
Περνάει στο μοντάζ. Αγέρωχοι ατίθα-
σοι ανήσυχτοι μικρομπακάδες. Που ατε-
νίζουν το μέλλον μέσα από τα τηλεσκό-
πια της δημιουργικότητας. Ναι. Δυνα-
τές Δόσεις Δημιουργικότητας.

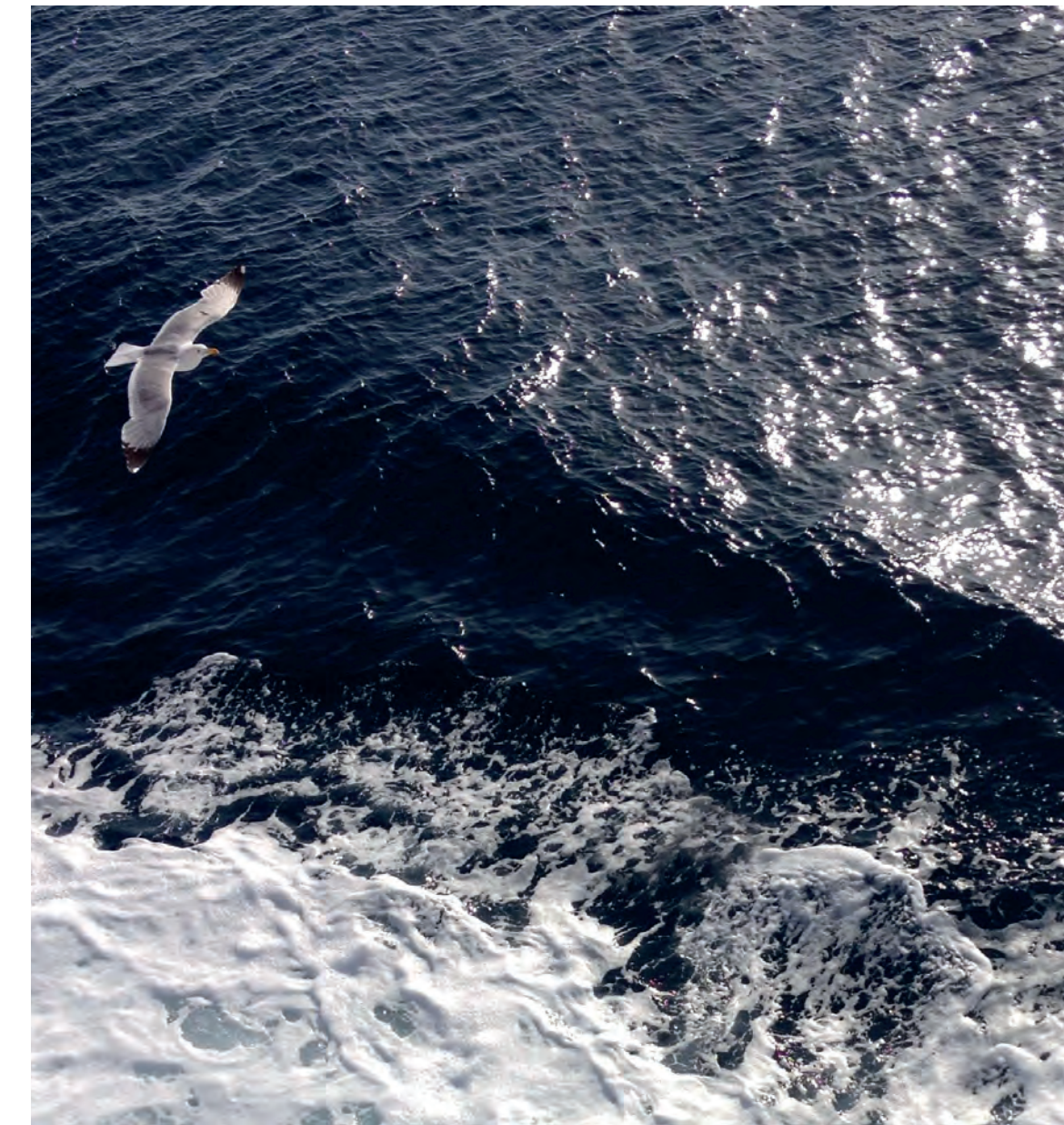
Καλές ειδήσεις. Ο Θάνασ Ανεστό-
πουλος επιμένει να γράφει τραγούδια.
Επιμένει να γράφει ποιήματα. Επιμένει
να ζωγραφίζει. Παρέα με τα Διάφανα
Κρίνα, ο Θάνασ ανανέωσε τη ροκ μπα-
λάντα. Έφερε την Ποίηση ακόμα πιο
κοντά στην πισιρκαρία.

Καλές ειδήσεις. Ο Bob Dylan κλεί-
νει σε λίγες μέρες τα εβδομήντα πέντε.
Στις 24 Μαΐου του 1941 γεννήθηκε. Και
μας δωρίζει ακόμα έναν δίσκο. Fallen
Angels, ο τίτλος. Ακάματος, ο Dylan.
Επίμονος, κι αυτός. Άγγελος της Δημι-
ουργικότητας. Δικός μας άνθρωπος.

Καλές ειδήσεις. Δυνατές Δόσεις Δη-
μιουργικότητας. Ο Don DeLillo ήρθε
στην Αθήνα. Μας δώρισε κι αυτός το
νέο του έργο. Το μυθιστόρημα Zero K.
Καταπάνεται με τη θνητότητα. Με τον
χρόνο. Με την επιστήμη της κρουονι-
κής. Με τη φθορά. Κλείνει τα ογδόντα
του χρόνου. Και γράφει ακόμη στην πα-
λιά του γραφομηχανή. Σαν τον Σεργκέι
Μπούμκα, σπάει τα ίδια του τα ρεκόρ.

Καλές ειδήσεις. Κυκλοφόρησε η
θαυμάσια νέα έκδοση του θρυλικού
Infnit Jest. Του μυθιστορήματος-μα-
μούθ. David Foster Wallace, ο πυραυλο-
κίνητος συγγραφέας του. Με νέο πρό-
λογο. Του Tom Bissell. Χίλιες εβδομή-
ντα εννέα σελίδες τίγκα στην ιδιοφυΐα.
Δυνατές Δόσεις Δημιουργικότητας.

Καλές ειδήσεις. Μέσα στο χάος.
Καλές ειδήσεις. Μέσα στη χαμέρπεια.
Έγραφε ο Ανδρέας Εμπειρικός: «Σκο-
πός της ζωής μας δεν είναι η χαμέρ-
πεια». Και είχε δίκιο. Σκοπός της ζωής

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

μας είναι η Δημιουργικότητα. Δυνατές
Δόσεις Δημιουργικότητας.

Καλές ειδήσεις. Άλλο ένα βιβλίο
του Roberto Bolaño, το Παγοδρόμιο
(μτφρ. Κρίτωνας Ηλιόπουλος) αναμέ-
νεται από τις εκδόσεις Άγρα. Η ιέρεια
Patti Smith επιμένει, χρόνια τώρα, να
συστίνει τον Bolano. Τον, επίσης πυ-
ραυλοκίνητο, όπως και ο David Foster
Wallace, συγγραφέα/ποιητή/δοκιμιο-
γράφο. Τον άνθρωπο που πάλεψε με
τον θάνατο και την οδύνη με συγκλο-
νιστική γενναιότητα. Που ανέταμε το
Απόλυτο Παράλογο Κακό όσο κανένας
άλλος. Ιδίως στο πενταπλό μυθιστόρη-
μά μου, το 2666, που επίσης εκδόθηκε
από την Άγρα.

Καλές ειδήσεις. Δυνατές Δόσεις Δη-
μιουργικότητας. Στα στέκια που θάλ-
λουν. Στην Bibliothque του Βάσου
Γεώργα. Στο Poems & Crimes του Σάμη
Γαβριηλίδη. Στον Μωβ Σκίουρο της
Χριστίνας και του Σπύρου. Εκεί όπου

συναντιούνται βετεράνοι της δημιουρ-
γικότητας και νέοι δυναμικοί πισιρι-
κάδες. Εκεί όπου ανάβουν οι συζητή-
σεις για τη Λογοτεχνία, τη Μουσική,
τον Κινηματογράφο, τη Φωτογραφία,
την Αρχιτεκτονική.

Καλές ειδήσεις. Συναντιόμαστε στη
φωτεινή γωνιά της δημιουργικότητας.
Δεν το βάζουμε κάτω. Κάνουμε σχέ-
δια για το μέλλον. Ανακατεύουμε την
τράπουλα ξανά. Σκυβούμε με στρατη-
γική σκέψη στη σκακιέρα των ημερών
και των νυκτών. Επανερχόμαστε στον
William S. Burroughs και στον David
Markson, στον Νίκο Καρούζο, στην Hannah
Arendt και στη Susan Sontag, στην Ζυ-
ράννα Ζατέλη και στη Μαρία Μήτσορα.

Καλές ειδήσεις. Δυνατές Δόσεις Δη-
μιουργικότητας. Όλον τον Μάιο. Και
τον Ιούνιο. Και τον Ιούλιο. Και κάθε
μήνα. Είναι η ανάσα μας. Είναι το οδυ-
γόνο αντιδιαστολής. Είναι το πνεύμα

της άμυνας. Είναι ο τρόπος μας να αντέ-
χουμε. Ο τρόπος μας να προχωρούμε.
Ο τρόπος μας να ξεγελάμε την αδυσώ-
πητη φθορά, την αδυσώπητη ροή των
δευτερολέπτων.

Καλές ειδήσεις. Μετατρέπεις ασμέ-
νωσ τη ζωή σου σε ένα διαρκώς εξελι-
σόμενο έργο τέχνης. Σε έναν παλλόμε-
νο τοίχο γεμάτο με πολαρόνιτ. Κάθε
μέρα, μία πολαρόνιτ. Κάθε μέρα, ένα
εικονογραφημένο χαϊκού. Κάθε μέρα,
ένα μπονζάι μυθιστόρημα. Κάθε μέρα,
μία ταινία μικρού μήκους. Κάθε μέρα,
μία ανάσα.

Καλές ειδήσεις. Ένα σοκάκι στην
πόλη. Μια περιπλάνηση. Ένα φιλί. Ένα
ποτήρι. Ένα Ένα δέντρο. Ένα λιβάδι. Κά-
τι που αξίζει να θυμάσαι. Κάτι που σε
καλεί να το απαθανάτεις. Δυνατές Δι-
αρκείς Δόσεις Δημιουργικότητας.

Αθήνα
12 Μαΐου 2016

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια rocket επι-
στήμη των ποιητικών καταστάσεων,
που όσο απηλώνεται ο χρόνος τόσο πιο
χρήσιμη και κρίσιμη μου φαίνεται
ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποί-
ηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί
οδυγόνο αντιδιαστολής. Εχουμε ανά-
γκη από ένα τέτοιο οδυγόνο.

1990. Παραμένουμε Διεθνοστές. Το
Μυθιστόρημα το γράφουν οι Λαοί δι'
αντιπροσώπου.

1993. Πάει ο Χρήστος με τους πολ-
λούς. Αρχίζει το Μυθιστόρημα να
έχει απόλλεις.

2002. Κάποιοι επιμένουν. Ο Shane
και ο Nick. Το Μυθιστόρημα είναι η
άρση της σιωπής. Ο κόσμος, θες δε
θες, είναι Θαυμάσιος όσο οι άνθρω-
ποι ανταλλάσσουν χειραψίες.

2015. Η Μνήμη κάνει καλά τη δου-
λειά της. Το Μυθιστόρημα κάνει κα-
λά τη δουλειά της Μνήμης.

2005. Στο ραδιόφωνο. Εν Λευκώ.
Εκπομπές. Κάθε Κυριακή. Νύ-
χτα. Λογοτεχνία και Μουσική. Τα
σάουντρακ των βιβλίων. Παίζω
Tindersticks.

1984. Εξάρχεια. Δερβενίων. Τίποτα
δεν μας αρκούσε. Όλες οι Γιορτές
ήταν το μοναδικό πεπρωμένο που
θα μπορούσαμε να δεχτούμε. Η ηθι-
κή ήταν ο τόπος της μοναξιάς μας.
Που την μοιραστήκαμε με τους πιο
ακέραιους ποιητές του κόσμου. Αυ-
τούς που δεν έγραψαν ούτε μια λέξη
μαγαρισμένη από την ιδιοτελεια. Το
αλάτι της γης.

1990. Εξάρχεια. Δεν υπάρχουν προ-
βλήματα, υπάρχουν μόνο λύσεις. Το
Μυθιστόρημα ξέρει ότι η Ομορφιά
είναι Ουλή. Και θα παραμείνει.

1976. Βόλος. Και, 1987. Αθήνα. Το
Μυθιστόρημα είναι, όπως ο κινη-
ματογράφος σύμφωνα με τον Αντρέ
Μπαζέν, ένα παράθυρο στον κόσμο.
Στο περβάζι, ένα σταχτοδοχείο, η
Αφιέρωση του Botho Strauss, το πα-
λιό γουόκμαν, ένα σημειωματάριο, ο
Ronson, και ένα ποτήρι.

2004. Η μουσική είναι, πάλι, το
άνοιγμα στο αίνιγμα. Το Μυθιστόρη-
μα έχει γραφτεί και δεν το ξέρει.

2015. Εκεί που ήμουν ήμουνα, εδώ
που είμαι θα 'ρθω. Το Μυθιστόρημα
είναι Μητρώο.

2008. Τρέχεις πίσω από τις λέξεις,
κι αυτές πίσω από σένα. Τα τραγού-
δια είναι το αρχείο της δίκωπης
ζωής. Το Μυθιστόρημα είναι ένας
τάφος επιδιώξεων. Δεν σε ξεγελάει
ούτε το Είναι ούτε και το Μηδέν. Θα
μείνεις στην Αττική. Για πάντα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Σαν κακός είσαι ελεύθερος

Συνέντευξη // Ο Σωτήρης Μεστάνας μιλά για τον ρόλο του στο «Killer Joe»

ΝΑΝΣΙΑ ΠΑΛΛΑΛΑ
nansia@simerini.com

Μια αλλιώτικη εμπειρία βιώνουν όσοι βλέπουν το έργο «Killer Joe», το οποίο ανεβάζει αυτή την περίοδο το «Θέατρο Ένα». Πρωταγωνιστής είναι ο γνωστός ηθοποιός Σωτήρης Μεστάνας, ο οποίος κυριολεκτικά ανατρέπει τα γνωστά και δεδομένα επί σκηνής. Στον ρόλο του πληρωμένου δολοφόνου ο Σωτήρης Μεστάνας δρα αδιάστακτα, αναλαμβάνοντας να ενσαρκώσει έναν χαρακτήρα δύσκολο κι απρόβλεπτο. Έναν «τύπο» που χρησιμοποιεί τους ανθρώπους όπως βολεύει μόνο τον ίδιο. Ακόμα κι αν χρειαστεί να τους κρατήσει «ενέχυρο» για να διασφαλίσει ότι θα πάρει τα χρήματα που του οφείλουν.

Ποια ήταν όμως η προσέγγιση του ρόλου από τον ίδιο τον πρωταγωνιστή; Πώς καταφέρνει να ενσαρκώσει ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα με τόση πειστικότητα; Να τι λέει ο ίδιος ο Σ. Μεστάνας:

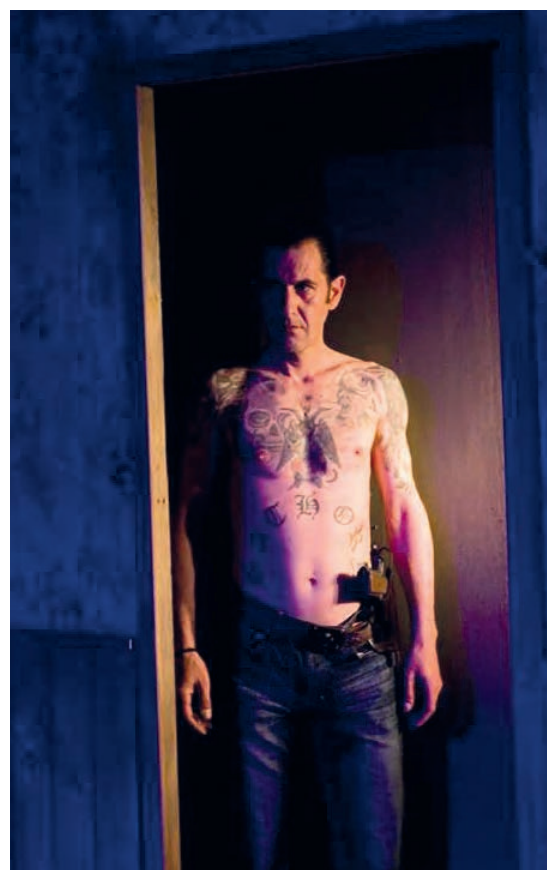
«Βλέπω τον “κακό” Killer Joe όπως βλέπω όλους τους κακούς. Δεν τους αντιμετωπίζω ως κακούς. Κανείς κακός δεν θεωρεί τον εαυτό του κακό. Ο Killer Joe είναι επαγγελματίας δολοφόνος, υπάρχει αποστασιοποίηση. Αν δεν σκότωνε αυτός, κάποιος άλλος θα έκανε αυτήν τη δουλειά! Κανείς δεν γεννιέται κακός, το περιβάλλον και οι τραυματικές εμπειρίες σε κάνουν κακό».

Στη συνέντευξη που ακολουθεί ο Σωτήρης Μεστάνας δίνει λεπτομέρειες για το έργο και τον δικό του ρόλο, ενώ αποκαλύπτει και τον τρόπο με τον οποίο ο ίδιος ενεργεί κάθε φορά που ετοιμάζεται να υποδυθεί έναν θεατρικό χαρακτήρα:

«Με πονάνε τα μάτια σου»

Μας έχεις συνηθίσει σε ρόλους ανατρεπτικούς, ωστόσο ο ρόλος σου ως Κίλλερ Τζο στο ομώνυμο έργο είναι αναμφίβολα πολύ δύσκολος, απαιτητικός αλλά και πρωτοποριακός για τα κυπριακά δεδομένα. Πώς τον δούλεψες στο μυαλό σου πριν δεχθείς να υποδυθείς ένα τόσο αδιάστακτο πλάσμα, Σωτήρη;

Για μένα όλοι οι ρόλοι είναι δύσκολοι. Κάθε φορά που έχω ένα νέο ρόλο νιώθω σαν να είναι ο πρώτος που παίρνω στη φωνή μου. Οποιοδήποτε υπάρχουν ρόλοι πιο απαιτητικοί και ψυχοφθόροι. Ως ηθοποιός συνδυάζω τη μέθοδο του Στανισλάφσκι και του Μάμετ. Τώρα θα με ρωτήσεις, πώς συνδυάζω δύο θεωρίες που είναι τόσο αντιφατικές. Πάντα λειτουργώ με το ένστικτό μου, που 90% είναι σωστό. Θα έλεγε κάποιος ότι πιάνω εύκολα τους ρόλους. Για να προσεγγίσω ένα ρόλο ώστε να δημιουργήσω ένα χαρακτήρα, ο οποίος θα πηγάζει από μένα, παίρνω από το κείμενο αυτά που άλλοι χαρακτήρες λένε για τον ρόλο μου. Σε αυτό το κείμενο η Dottie λέει για μένα τρεις φορές στο έργο ότι τα μάτια μου την πονάνε. Αυτή η φράση

ήταν κλειδί για μένα. Το βλέμμα αυτού του ανθρώπου, σκέφτηκα, είναι τέτοιο που τον κοιτάς στα μάτια και πονάς!

Φανταζόμουν πώς θα συμπεριφερόμουν στην καθημερινότητα αν ήμουν ένας ντετέκτιβ έξυπνος και καλός στη δουλειά του, που για να βγάλει έξτρα λεφτά σκοτώνει κόσμο επαγγελματικά. Γι' αυτόν οι άνθρωποι είναι αναλώσιμοι, είμαι ανώτερος, έχω εξουσία!

Για πολλές ώρες καθημερινά προσπαθούσα να βρω μέσα από μένα τον χαρακτήρα του. Πώς περπατά, πώς γελά, προσπαθούσα να γίνω αυτός.

Οι ρόλοι πάντα επηρεάζουν τη ζωή μου. Όταν έκανα τη «Γυναίκα με τα μαύρα» κυκλοφορούσα σε νεκροταφεία. Στον «Sweeney Todd» δεν μιλούσα

κυριολεκτικά σε κανέναν, για μένα οι άνθρωποι ήταν κρέας. Κουβαλώ τους ρόλους σπίτι και πιο πολύ υποφέρει η γυναίκα μου, την οποία ευχαριστώ που με καταλαβαίνει και με στηρίζει. Παίρνω έμπνευση από τις προσωπικές μου εμπειρίες και όταν δεν έχω, χρησιμοποιώ τη φαντασία μου.

Κάθε ρόλος μια εμπειρία

Ο συγκεκριμένος ρόλος μπορεί άνετα να χαρακτηριστεί και ως εμπειρία για έναν ηθοποιό όσο «ώριμος» κι αν είναι. Πώς βιώνεις αυτή την εμπειρία; Πόσο δύσκολο είναι να βρεις το κουράγιο να μπεις στο πετσί του ρόλου αυτού;

Κάθε ρόλος είναι και μια εμπειρία να

προσπαθώ να μάθω πράγματα μέσα από αυτούς. Όσο έμπειρος κι αν είναι ένας ηθοποιός, πάντα υπάρχει ο κίνδυνος να μην βγάλει τον ρόλο. Προσωπικά έχω τρομακτική ανασφάλεια κάθε φορά.

Από μικρός πάντα ταυτιζόμουν με τους κακούς ρόλους και απογοητεύομαι που συνήθως πέθαιναν, οπότε δεν χρειάζεται να βρω το κουράγιο, γιατί το απολαμβάνω! Πιστεύω ότι η έκφραση «μπαινώ στο πετσί του ρόλου» είναι παρεξηγημένη. Αν γινόσουν ο χαρακτήρας, θα τρελαινόσουν, ίσως ο Bela Lugosi να μπήκε στο πετσί του ρόλου του γιατί πραγματικά πίστεψε ότι ήταν ο Δράκουλας, τον θάψανε με τη στολή του! Δεν υπάρχει χαρακτήρας, υπάρχουν μόνο λόγια στο χαρτί, ο ηθοποιός ζωντανεύει τον ρόλο μέσα από τον δικό του χαρακτήρα, γι' αυτό ο κάθε ηθοποιός που παίζει π.χ τον Άμλετ δεν είναι ο ίδιος, ο καθένας βγάζει τον Άμλετ από μέσα του.

νεύει τον ρόλο μέσα από τον δικό του χαρακτήρα, γι' αυτό ο κάθε ηθοποιός που παίζει π.χ τον Άμλετ δεν είναι ο ίδιος, ο καθένας βγάζει τον Άμλετ από μέσα του.

Ρεαλιστικός και αληθινός
Σκηνοθετικά το έργο προετοιμάζει τον θεατή ότι όσα θα δει δεν αποτελούν σίγουρα το αμερικανικό όνειρο. Πώς σας ενέπνευσε ο σκηνοθέτης, ώστε να μεταμορφωθείτε και να αφομοιώσετε τη μιζέρια του αμερικανικού νότου που ζει στερεοτύπως στη φτώχεια, τα ναρκωτικά και τα άπιαστα όνειρα;

Ο Αντρέας Χριστοδουλίδης με σκηνοθετεί από το 2001 και καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλον. Με βοήθησε όταν μου είπε ότι πρέπει να έχω τον έλεγχο και μου έδωσε σαν πρότυπο τον Clint Eastwood. Πάντα κάτι θα μου πει, που θα μου κάνει κλικ. Όσο αφορά τη μιζέρια του αμερικανικού νότου, με βοήθησε το γεγονός ότι βλέπω πολύ αμερικανικό κινηματογράφο και κλέβω από τους καλούς ηθοποιούς.

Οι Αμερικανοί ηθοποιοί με έμαθαν να είμαι ρεαλιστικός και, το σημαντικότερο, αληθινός. Πιστεύω ως ένα βαθμό ότι τα καταφέρνω, αλλά σε αυτή τη δουλειά μαθαίνεις και βελτιώνεσαι μέχρι να πεθάνεις!

Κανείς δεν γεννιέται κακός
Μπορείς να μας περιγράψεις τα δικά σου συναισθήματα τόσο στη σκηνή όσο και εκτός σκηνής για τον Κίλλερ Τζο; Ποιες είναι οι αντιδράσεις του κοινού και ποιες σε έχουν αγγίξει περισσότερο;

Εγώ βλέπω τον «κακό» Killer Joe, όπως βλέπω όλους τους κακούς, δεν τους αντιμετωπίζω ως κακούς. Κανείς κακός δεν θεωρεί τον εαυτό του κακό. Ο Killer Joe είναι επαγγελματίας δολοφόνος, υπάρχει αποστασιοποίηση. Αν δεν σκότωνε αυτός, κάποιος άλλος θα έκανε αυτήν τη δουλειά! Κανείς δεν γεννιέται κακός, το περιβάλλον και οι τραυματικές εμπειρίες σε κάνουν κακό. Μου αρέσουν οι κακοί χαρακτήρες γιατί είναι πιο αβανταδόρικοι και καθατικοί. Σαν κακός είσαι ελεύθερος να κάνεις ό,τι θέλεις!

Μου αρέσει όταν το κοινό πιάνει τα αστεία. Υπάρχουν παραστάσεις που οι θεατές πεθαίνουν στα γέλια, εκεί το ευχαριστιόμαστε όλοι οι ηθοποιοί.

«Αμμόχωστος Βασιλεύουσα»

Τι θα δούμε από το Θέατρο Ένα στη συνέχεια; Ποια τα δικά σου σχέδια για το μέλλον;

«Αμμόχωστος Βασιλεύουσα» και το «Ερχομαι για λίγο φως», στη συνέχεια «Δρ Τζέκιλ και Μίστερ Χάιντ» και «Βιρτζίνια Γουλφ».

Σχέδια κάνει ο Θεός για μένα και του είμαι ευγνώμων. Όπως ευγνώμων είμαι και στον Αντρέα Χριστοδουλίδη για τις ευκαιρίες που μου έδωσε, αυτός με έκανε τον ηθοποιό που είμαι!

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Η «Τελετή» του Παύλου Μάτεσι, μια κωμωδία απαλλαγμένη από διδακτισμό, που καυτηριάζει ωστόσο καίρια καθετί επιφανειακό, παρουσιάζεται το διάστημα αυτό στον χώρο WhereHaus 612, στη βιομηχανική περιοχή Παλλουριώτισσας στη Λευκωσία. Μετρώντας κοντά στα δέκα χρόνια παρουσίας στο εγχώριο θεατρικό γήνεσθαι, ο Κύπριος ηθοποιός Νικόλας Δημητρίου ζετούλιξε τις σκέψεις του για το «θολά φωτεινό» κυπριακό θεατρικό τοπίο (βλ. «Ηδύφωνο», 8.5.2016, σελ. 10) και μας μίλησε, στη συνέντευξη που ακολουθεί, για τα δημιουργικά πάρε-δώσε στον καλλιτεχνικό χώρο, τις συνειδητές ή ασυνειδές προκάτ φόρμες και συμπεριφορές, καθώς και για το δύσκολο είδος της κωμωδίας.

Παίζετε, το διάστημα αυτό, στην κωμωδία του Παύλου Μάτεσι «Η τελετή», μία συμπαραγωγή της ομάδας σας και του Θεάτρου Κράμα. Πώς προέκυψε αυτή η σύμπραξη;

Οι συνεργασίες στον καλλιτεχνικό χώρο είναι ένα δημιουργικό πάρε-δώσε που μας εξελίσσει. Ένας από τους στόχους της ομάδας Point To Contemporary Theater ήταν ανέκαθεν η σύμπραξη με άλλα θεατρικά σχήματα. Μέσα από τέτοιου είδους «θεατρικές προσμίξεις» προκύπτουν επί σκηνής αποτελέσματα ποιητικής αλληλεπίδρασης που αναβαθμίζουν τη δουλειά της ομάδας μας, αλλά και τα μέλη της ως καλλιτέχνες και δημιουργούς. Οι συνεργασίες, βεβαίως, έρχονται να συμπληρώσουν το προσωπικό ύφος της ομάδας.

Πώς λειτουργεί, κατά την άποψή σας, μια μαύρη κωμωδία, όπως αυτή του Μάτεσι, στην Κύπρο το 2016;

Η «Τελετή», γραμμένη από τον Μάτεσι το 1966, μέσα από τις ευτράπελες καταστάσεις, την καυστική ατάκα και τις ακραίες συμπεριφορές των χαρακτήρων, θίγει τον νεοπλουτισμό, τον καθωσπρεπισμό και την επίδειξη, καθώς και τις επιφανειακές οικογενειακές σχέσεις. Διαχρονικό και επίκαιρο στις μέρες μας, το έργο σχολιάζει κωμικά τα στοιχεία αυτά, που ακόμα χαρακτηρίζουν την κυπριακή πραγματικότητα, χωρίς διδακτισμό, μέσα από το πρίσμα της κωμωδίας. Οι θεατές αυτό το αναγνωρίζουν, διασκεδάζουν και φεύγουν κατανοώντας πρώτα ότι τα προσχήματα και οι φόρμες του «φαίνεσθαι», που συνειδητά ή ασυνειδητά δίνουμε καθημερινά στη ζωή μας, καθορίζουν όχι μόνο την εικόνα που έχουν οι άλλοι για εμάς, αλλά και αυτή που σταδιακά δίνουμε οι ίδιοι στον εαυτό μας. Είναι, όμως, η αληθινή; Κι αν είναι; Με ποιες συνέπειες;

Ο Παύλος Μάτεσις, σε παλαιότερη συνέντευξή του, είχε δηλώσει πως «τα θεατρικά του έργα αντιμετωπίστηκαν πάντα με πολύ σεβασμό». Θα κρίνατε ότι ήταν εξίσου καλή η πρόσληψη του συγγραφέα στην Κύπρο;

Το δικό μας ανέβασμα είναι το δεύτερο της «Τελετής» στην Κύπρο. Πριν από αρκετά χρόνια το έργο ανέβηκε στη σκηνή του ΘΟΚ. Η ενασχόληση με κάποιο έργο, κρατώντας πάντοτε τη βασική εννοιολογική γραμμή του, δίνεται

Νικόλας Δημητρίου Ο καυστικός Μάτεσις...

Συνέντευξη // Το «Ηδύφωνο» συνομιλεί με τον Κύπριο ηθοποιό για την «Τελετή» του Παύλου Μάτεσι, μια συμπαραγωγή της ομάδας Point to Contemporary Theater με το Θέατρο Κράμα

Φωτογραφίες: Χρίστος Παπαγεωργόπουλος

μέσα από τη διαφορετική αντίληψη των συντελεστών του. Ο σεβασμός και η συνέπεια στο κείμενο είναι η αφετηρία της κάθε προσπάθειας να καταπαστεί κανείς δημιουργικά με αυτό. Ο Μάτεσις είναι καυστικός και καταλυτικός στα νοήματά του. Και μόνο αν αντιμετωπιστεί έτσι μπορεί να πετύχει στην πράξη το ανέβασμα των έργων του.

Είναι η κωμωδία το προσφιλέστερο, θα λέγατε, είδος για να ασκήσει κανείς κριτική;

Θα μπορούσε κανείς να πει πως ο πρω-

ταρχικός στόχος της κωμωδίας είναι να διασκεδάσει, να ελαφρύνει το οποιοδήποτε βαρύ κλίμα, να δώσει χαρά και ευδαιμονία. Αυτό είναι αλήθεια. Μέσα από τη φαινομενική ελαφρότητα, το έδαφος για προβληματισμό είναι πρόσφορο. Δεχόμαστε πιο εύκολα ό,τι μας χαλαρώνει και έχει χιούμορ. Είναι δύσκολο είδος η κωμωδία. Ιδιαίτερα αυτή που θέλει να περάσει μηνύματα, χωρίς να παραμείνει στο χείλος της απλής σάτιρας και του εύκολου γέλιου.

Η ομάδα σας μετρά κοντά στα δέκα

χρόνια θεατρικής παρουσίας. Ξεχωρίζετε κάποιες στιγμές, όταν αναλογίζεστε τη διαδρομή σας αυτή;

Οι πρόβες για ένα έργο είναι σαν την κυοφορία ενός μωρού που γεννιέται στη σκηνή κάθε βράδυ στην παράσταση. Είναι δύσκολο να ξεχωρίσω κάποιο από τα «παιδιά» μου. Κάθε παραγωγή ήταν μοναδική. Ασχοληθήκαμε με διάφορα πράγματα στη διάρκεια της πορείας μας, γνωρίσαμε έργα, δημιουργήσαμε δικά μας και διασκευάσαμε άλλα, συνεργαστήκαμε με ανθρώπους,

κρατήσαμε εμπειρίες, δεχτήκαμε τη φυσιολογική εξέλιξη με τα καλά και τα κακά της. Θα αναφερθώ στο «Υπάρχει Φρουρός», της Ευαγγελίας Ονουφρίου, την πρώτη μας δουλειά το 2008, γιατί είχε την αγνότητα, το πάθος και τη συνέπεια της πρώτης φοράς και την «Τελετή», γιατί έχει την εμπειρία όλων της μέχρι τώρα δράσης μας.

Εκτός από την υποκριτική, εργάζεστε και ως δάσκαλος στη δημοτική εκπαίδευση. Πώς συνδέονται οι δύο αυτές ιδιότητες; Τι θα λέγατε ότι κομίζει η μία στην άλλη;

Ασχολούμαι με δύο πεδία, που βασικούς τους άξονα έχουν τη φαντασία, το δόσιμο και τη σκληρή δουλειά. Ως εκπαιδευτικός προσπαθώ να μετατρέπω τη στερεότυπη διδακτική διαδικασία σε μια μικρή δημιουργική περιπέτεια και ως ηθοποιός, πρωτίστως ερευνώ ακαδημαϊκά τη διαδικασία πριν της προσδώσω την πιο «αφηρημένη» καλλιτεχνική της φύση.

Ποια είναι τα επόμενα σχέδια της ομάδας σας;

Παίζουμε την «Τελετή» κάθε Σάββατο και Κυριακή στις 20:30, στο θέατρό μας, το WhereHaus 612 στη Λευκωσία, μέχρι τον Ιούνιο. Απομένουν ακόμα δύο προγραμματισμένες παραστάσεις στη Λεμεσό, στο Θέατρο Ένα την προσεχή Τετάρτη και Πέμπτη, 18 και 19 Μαΐου, και η παρουσίαση του έργου σε δήμους και κοινότητες εκτός αστικών κέντρων το καλοκαίρι. Ετοιμαζόμαστε για το επόμενο θεατρικό μας βήμα και ταυτόχρονα πρόκειται να διοργανώσουμε μια μουσική παράσταση με το σχήμα «Τα Ξύδια Ατελείωτα», στο WhereHaus 612, αύριο Δευτέρα, 16 Μαΐου, στις 21:00.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

«Η Τελετή» του Παύλου Μάτεσι
Σκηνοθεσία-Σκηνικά/Κοστούμια: Σπύρος Αντωνέλλος

Σχεδιασμός φωτισμού: Νικόλας Δημητρίου

Κατασκευή κοστούμιών: Ευαγγελία Ονουφρίου

Χορογραφία: Εύα Παπαγεωργοπούλου
Μουσική/τεχνική επιμέλεια (φώτα, ήχος): Φωτεινή Πετροπούλου

Φωτογραφίες: Χρίστος Παπαγεωργόπουλος

Υπεύθυνη παραγωγής: Ελεάνα Χαράλαμπος

Υπεύθυνη επικοινωνίας: Ευαγγελία Νικολάου

Πρωταγωνιστούν:

Μαριλένη Σταύρου
Εύα Παπαγεωργοπούλου

Ευαγγελία Ονουφρίου
Ελεάνα Χαράλαμπος

Ευαγγελία Νικολάου
Μιράντα Νυχίδου

Άννα Στέλλα Τριχινά
Ντόρα Μακρυγιάννη
και ο Νικόλας Δημητρίου

Παραστάσεις:

Λευκωσία:
Κάθε Σάββατο και Κυριακή στις 20:30
WhereHaus 612, βιομηχανική περιοχή Παλλουριώτισσας

Λεμεσός:
18, 19 Μαΐου στις 20:30

Θέατρο Ένα (Β' Δημοτική Αγορά)
Τηλέφωνο επικοινωνίας/Κρατήσεις:
99-122552

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Σινεμά και Πολιτική

Αφιέρωμα // Πολιτικοί της διαφθοράς, της καρέκλας και της διαπλοκής; Η πολιτικοί της έμπνευσης, του αγώνα και της επανάστασης; Η απάντηση, μέσα από πέντε πολιτικά υποψιασμένες ταινίες, που αξίζει να δείτε πριν ψηφίσετε

Il Divo

Η καλύτερη πολιτική ταινία των τελευταίων ετών, όχι μόνο στην Ιταλία, αλλά πιθανότατα και σε όλο τον κόσμο. Αποκαλύπτει με ανατριχιαστικό τρόπο τη σαπίλα που βρισκόταν στα θεμέλια του ιταλικού πολιτικού συστήματος και η οποία εκκόλαψε ένα τέρας διαπλοκής: Τον κύριο Τζούλιο Αντρέοτι. Η ερμηνεία του Τόνι Σερβίλο κάνει αυτό τον πολιτικάντη να φτάνει στα επίπεδα ενός Νονού, όπως τον ερμήνευσε ο Μάρλον Μπράντο. Αλλωστε, σύμφωνα με το σχεδόν αριστουργηματικό φιλμ του Σορεντίνο, είναι οι δύο τους συγγενείς: Έλκουν την καταξίωσή τους στη μαφία. Ο Σερβίλο, διάσημος στην Ιταλία, δημιουργεί ένα πορτρέτο του τέως ηγέτη που θα ήταν αστέιο (για κοιτάξτε εκείνα τα πεταχτά αφτάκια) αν δεν ήταν τόσο ανατριχιαστικό. Ο Σορεντίνο ξεπερνάει ακόμα και το «Gomorra» σε ένταση, με εξαιρετικούς ατμοσφαιρικούς φωτισμούς, στιλιζαρισμένα κάδρα και ένα best of the best σάουντρακ. Μέσα στα πλοκάμια του προσεκτικά δομημένου σεναρίου του, τοποθετεί τον γηραιό ηγέτη που μοιάζει με σαιξπηρικό ήρωα. Είναι τρομερό να σκεφτεί κανείς ότι αυτός ο τύπος υπήρξε επτά φορές πρωθυπουργός της Ιταλίας! Προφανώς, είναι ο απόλυτος die-hard πολιτικός, αφού μετά από εκατοντάδες κατηγορίες σε βάρος του, κατάφερε να πάρει σύνταξη με τον τίτλο του... γεροϋσιαστή.

W.

Κανείς δεν μπορεί να κατηγορήσει τον Όλιβερ Στόουν ότι παρουσιάζει τον Τζορτζ Μπους σαν μια καρικατούρα, γιατί έτσι ήταν στην πραγματικότητα. Αναφερόμαστε στον άνθρωπο που θέλησε να εκδημοκρατίσει τη Γερμανία (!), πίστευε ότι ο Καναδάς συνορεύει με το Μεξικό (!) και ότι άνθρωπος και ψάρι μπορούν να συνυπάρχουν ειρηνικά (!). Ο Στόουν κάνει αναφορά στις παροιμιώδεις γκάφες του πρώην προέδρου των ΗΠΑ χωρίς όμως να εκτρέπει τη βιογραφία του προς την κωμωδία. Το «W.» περιστρέφεται κυρίως γύρω από το οιδιπόδειο σύμπλεγμα του Μπους του νεότερου και τη σχέση με τον πατέρα του. Είτε ως μεθύστακας γυναικάς, είτε ως αναγεννημένος Χριστιανός και πρόεδρος των ΗΠΑ, ο Μπους παρέμεινε στη σκιά του μπαμπά μέχρι που ήρθε η στιγμή να πάρει τη μεγάλη απόφαση της εισβολής στο Ιράκ. Οι φρούδικές αναφορές του Στόουν στο ψυχολογικό πορτρέτο του Μπους γίνονται πιστευτές κυρίως χάρη στον Τζος

Μπρόλιν, που δίνει ένα σπουδαίο ρεσιτάλ ερμηνείας και όχι μιμητισμού. Το αποτέλεσμα όμως, λόγω της βιασύνης της παραγωγής να ολοκληρωθεί πριν τις προεδρικές εκλογές, μοιάζει λίγο άνισο. Παρά το καλό καστ, οι χαρακτηρισμοί φαίνονται σχηματικοί και οι υπνωτικοί ρυθμοί της ταινίας δεν βοηθούν να καταστεί ενδιαφέρον το αναμίγμα ήδη γνωστών γεγονότων.

Michael Collins

Μετά την απίστευτη επιτυχία του «Interview with a vampire» ο Νιλ Τζόρνταν παίρνει το σοβαρό του, επιστρέφοντας στην αγαπημένη του θεματολογία: Το Ιρλανδικό πρόβλημα. Η βιογραφία του επαναστάτη Μάικλ Κόλινς είναι μια ταινία επικών διαστάσεων, με τον Λίιαμ Νίσον να κάνει επίδειξη δυναμισμού στον ομώνυμο ρόλο. Η ιστορία είναι γνωστή σ' εμάς: Ένοπλος αγώνας ενάντια στους Άγγλους, συμβιβασμός και συνθηκολόγηση, διαφωνία από κάποιους επαναστάτες, έναρξη νέου αγώνα, με τέλος μάλλον τραγικό. Από την αρχή, η ταινία του Τζόρνταν μάς δίνει την ευκαιρία να ταυτιστούμε με τους μαχητές του IRA. Μετά από μια σύγκρουση με τους Άγγλους κατακτητές, που καταλήγει σε ήττα, ο Κόλινς καταφεύγει σε πιο αντισυμβατικούς τρόπους αγώνα, που εμπλέκουν και πολίτες. Η ταμπέλα του τρομοκράτη είναι δεδομένη για τον ίδιο και τον καλύτερο του φίλο, Χάρι Μπόλαντ (Αϊνταν Κουίν). Δυστυχώς, όταν μπαίνει ανάμεσά τους η Μις Κίτι, με τις χάρες της Τζούλια Ρόμπερτς, το δράμα χαλάει και δίνει τη θέση του σε ένα μάλλον γλυκερό ρομάντσο. Επιστρέφοντας στο πολεμικό δράμα, ξεχωρίζουμε την αινιγματική μορφή του πολιτικού Ντε Βαλέρα (Άλαν Ρίκμαν), ο οποίος, με την άρνησή του να συγκατατεθεί στη συνθήκη, οδηγεί τα πράγματα στα άκρα. Στα συν, η εξαιρετική φωτογραφία του διαβραβευμένου με Όσκαρ Κρις Μέντzes και η μουσική του επίσης οσκαρικού Έλιοτ Γκόλντενθαλ.

Invictus

Ο Νέλσον Μαντέλα επί 27 χρόνια σάπιζε στις φυλακές του Robben Island γιατί ήθελε λευκούς και μαύρους να κάθονται μαζί στο λεωφορείο και να ψηφίζουν ελεύθερα τον ηγέτη τους χωρίς τον μπαμπούλα των φυλετικών διακρίσεων από πάνω τους. Πολλοί θέλησαν να φτιάξουν το αιογραφικό του πορτρέτο on-camera, αλλά ένας τα κατάφερε. Και το όνομα αυτού: Κλιντ

Τσγουιντ. Ο γερόλυκος του αμερικανικού κινηματογράφου παίρνει το θέμα του ρατσισμού, που τον είχε απασχολήσει ήδη στο «Gran Torino», ένα βήμα πιο πέρα. Μεταφέρει το πεδίο της μάχης, από τη γειτονιά στο γήπεδο του ράγκμπι, όπου παίζεται το μέλλον ενός έθνους. Κινείται έτσι στο δίπολο πολιτικής-αθλητισμού για να αναδείξει τη μαεστρική τακτική του Μαντέλα, η οποία μεταμόρφωσε τη μισητή πρασινοκίτρινη φανέλα σε σύμβολο ενότητας. Η επιτυχία της ταινίας είναι η αποφυγή των εύκολων μελοδραματισμών και της υπερβολής που παρακολούθησαμε σε ανάλογα αμερικανικά αθλητικά δράματα. Η κάμερα κινείται με δέος γύρω από τον Μόργκαν Φρίμαν, ο οποίος τυγχάνει να είναι προσωπικός φίλος του Μαντέλα. Με ένα βλέμμα του, συνοψίζει τρεις συναισθηματικές καταστάσεις: Ηρεμία, έμπνευση, αποφασιστικότητα.

Ghost Writer

Ο Ρόμαν Πολάνσκι, σε μια όχι ιδιαίτερα σημαντική ταινία του, καταφέρνει να φύγει με την Αργυρή Άρκτο από το Φεστιβάλ του Βερολίνου και να παραδώσει ένα δυο μαθηματικά στους Αμερικανούς συναδέλφους του. Το επίπεδο του σασπιένς φτάνει τα επίπεδα ενός Χίτσκοκ, ενώ ο Πολάνσκι, ως τυπικός Πολωνός, δεν στοχεύει στον εύκολο εντυπωσιασμό, αλλά στο κτίσιμο ατμόσφαιρας. Είναι φανερό ότι μιλάμε για έναν από τους μεγάλους μαέστρους του σινεμά, ο οποίος ξέρει να χειρίζεται όλα του τα εργαλεία και να ρίχνει και τις πολιτικές του «μπαχτές» με το γάντι. Βάλτε το όνομα του πρώην Βρετανού πρωθυπουργού Τόνι Μπλερ στη θέση του Άνταμ Λανγκ και θα καταλάβετε τι εννοώ. Το ότι κατηγορείται για το «κάρφωμα» υπόπτων για τρομοκρατία και το ότι τα έχει πλακάκια με τους Αμερικανούς δεν αποτελούν σύμπτωση. Στο μεταξύ, η ερωτική ίντριγκα επιτείνει την ένταση, με την Ολίβια Γουιλιαμς στη θέση της μικρόκολης συζύγου και την Κιμ Κατράλ σε ρόλο πονηρής ερωμένης. Ο Γιούαν ΜακΓκρέγκορ που καλείται να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά, είναι συμπαθητικός ενώ χρησιμοποιεί και ένα δυο κλειδιά που του χαρίζει ο νεκρός προκάτοχός του. Ο τρόπος που ο Πολάνσκι αξιοποιεί την αόρατη παρουσία του τελευταίου είναι αριστουργηματικός. Η μοναχική παραλία, το θαμπό γκρίζο φως, η υγρασία, η βροχή, όλα δείχνουν εντελώς ρεαλιστικά, ενώ στο φόντο ο «πρωθυπουργός» Πιρς Μπρόνσαν είναι βυθισμένος στον διάχυτο ναρκισσομό του.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τσαλακώνοντας μια υπέροχη αλλοπρόσαλλη εικόνα

Συνέντευξη // Συνομιλούμε με το δημοφιλές ελληνικό συγκρότημα που εμφανίζεται σήμερα στη Λευκωσία, υποσχόμενο μία διαδραστική θεατρική εμπειρία για μικρούς και μεγάλους, σε μια «Συναυλία στον Γαλαξία»

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Μετά τη μεγάλη περσινή καλοκαιρινή εμφάνισή τους στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Φέγγαρος 2015, οι Burger Project επιστρέφουν στο νησί με «τις εύγευστες λούντζες και τις όμορφες κορούες», όπως είπαν στη συνέντευξη που παραχώρησαν στο «Ηδύφωνο», δίνοντας «γαλαξιακές» συναυλίες για μικρούς και μεγάλους. Χθες, το δημοφιλές ελληνικό συγκρότημα εμφανίστηκε στη Λεμεσό, ενώ σήμερα το απόγευμα (16:00) μπορεί κανείς να τους απολαύσει, συμμετέχοντας ενεργά στη δημιουργική, «ανοιχτόμυαλη» τους ομάδα, στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών. Θα ακουστούν τραγούδια από το «Μαμά θα κάνω μπάντα», αλλά και από τη νέα τους δουλειά. Οι Burger Project, μία δημιουργική ομάδα που δεν χάνει το κουράγιο της, δεν διστάζει ακόμα να τσαλακώνει την «υπέροχη, αλλοπρόσαλλη εικόνα της», μέσα από τον χορό, τις θεατρικές αποδόσεις και διασκευές, το τραγούδι και το μπόλικό κέφι που τη χαρακτηρίζουν.

Αγαπητοί Burger Project, καλώς ορίσατε στην Κύπρο. Τι υπόσχεται η «συναυλία στον Γαλαξία», που μπορεί το κοινό να απολαύσει σήμερα στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών, στη Λευκωσία;

Καλώς σας βρήκαμε σύντεκνοι, ερχόμαστε πάλι με χαρά στην όμορφη Κύπρο με τις εύγευστες λούντζες και τις όμορφες κορούες. Η «Συναυλία στον Γαλαξία» είναι μια διαδραστική θεατρική συναυλία για παιδιά κάθε ηλικίας - συνήθως στις εμφανίσεις μας οι μεγά-

λοι περνούν το ίδιο καλά με τα παιδιά. Η βασική ιδέα είναι εκπαιδευτική, αλλά διανθίζεται με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών, τη διασκέδαση, το τραγούδι και τον χορό... μιλάμε για πολύ χορό. **Η θεατρικότητα είναι ένα στοιχείο που διακρίνει τις εμφανίσεις σας. Σ' αυτήν προσθέτετε και αρκετό χιούμορ. Θεωρείτε ότι είναι ένα**

αναγκαίο στοιχείο της απεύθυνσής σας στο κοινό;

Οτιδήποτε κάνουμε προσπαθούμε να είναι πηγαίο, έτσι και το χιούμορ προκύπτει αυθόρμητα στις παραστάσεις μας. Είναι πολύ καλός τρόπος να προσεγγίσεις τα παιδιά αλλά και τους μεγάλους, και στη δημιουργική ομάδα των burger project λειτουργεί τέλεια. Οπότε

να, το θεωρούμε αναγκαίο στοιχείο.

Το χιούμορ προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, και ευχέρεια στην αυτοδιακωμώδηση. Πόσο... δεκτικοί είστε στην αυτοκριτική;

Τώρα μιλάς για την αρχή των πάντων. Ο αυτοσαρκασμός είναι βασικό στοιχείο μας -τον αγαπάμε πραγματικά, με κάθε ευκαιρία τσαλακώνουμε την υπέροχη αλλοπρόσαλλη εικόνα μας, άλλες φορές λιγότερο, άλλες φορές περισσότερο. Προσπαθούμε να είμαστε δεκτικοί στα πάντα, εφόσον δεν μας προσβάλλουν ηθικά και αισθητικά. Open minded, που λένε και οι φίλοι μας οι Άγγλοι.

Η παρωδία είναι το άλλο όνομα που θα δίνατε στην κριτική απέναντι στα πράγματα που σας ενοχλούν;

Η παρωδία είναι ένας σαφής τρόπος κριτικής των πραγμάτων, αν γίνεται δε με γνώμονα μια ενδιαφέρουσα αισθητική άποψη μπορεί να αποκτήσει μεγάλη δύναμη και να επιτύχει τον σκοπό, που είναι να ξεφυλίσει παντελώς μια εν λόγω κατάσταση... θέλει πολλή δουλειά μια επιτυχημένη παρωδία.

Ποιο τραγούδι θα θέλατε να διασκευάσετε, αλλά δεν το κάνατε ακόμη;

Είναι πάρα πολλά, πιο πολλά από αυτά που έχουμε δοκιμάσει να διασκευάσουμε αλλά δεν το πετύχαμε (που κι αυτά είναι μιλιομένα). Το «Freedom» του George Michael είναι ένα καλό παράδειγμα ή το «Έμαθα πως είσαι μάγκας» του Χρυστάκη, το οποίο προσπαθήσαμε αλλά δεν μας «έκατσε».

Αν και δώσατε επιλέξατε ένα... ταχυφαγητό ως πρώτο σκέλος του ονόματός σας, θεωρώντας, όπως έχετε πει σε παλαιότερη συνέντευξή σας, ότι η προσπάθειά σας δεν θα είχε διάρκεια, πώς δεχθήκατε τη θετική από το κοινό πρόσληψή του;

Πώς εισπράττετε την αναγνωριμότητα και την επιτυχία;

Υπερβάλλεις και μας αρέσει... Αλλά αφού επιμένεις να μας θεωρείς επιτυχημένους, να σου πούμε ότι είμαστε κι εμείς από αυτούς τους τύπους που χαίρονται όταν αναγνωρίζουν τη δουλειά τους ως κάτι αξιοπρόσεκτο. Ευχαριστούμε όλους αυτούς που μας στηρίζουν, ευχαριστούμε τις δισκογραφικές εταιρίες που δεν μας πολυδίνουν σημασία, ευχαριστώ τη μαμά και τον μπαμπά μου, αυτό το όσκαρ πάει σε αυτούς.

Πώς βλέπετε να διαμορφώνεται σήμερα το ελληνικό μουσικό τοπίο, με τη βιομηχανία της δισκογραφίας να βιώνει τη μεγαλύτερη ίσως, στα χρονικά της, κρίση;

Είμαστε σε μια περίοδο της Ιστορίας, που βρίσκεται σε κρίση οτιδήποτε είχε ψευδώς φουσκώσει τις προηγούμενες δεκαετίες. Η παραδοσιακή βιομηχανία της δισκογραφίας αδυνατεί να ακολουθήσει τις εξελίξεις και να βρει κάποιο προσοδοφόρο τρόπο εκμετάλλευσης των καλλιτεχνών, μιας και το διαδίκτυο και οι DIY παραγωγές την έχουν γονατίσει. Καλά να πάθει, κατά την ταπεινή μας γνώμη... Το ελληνικό μουσικό τοπίο είναι πολλά υποσχόμενο. Πολλές νέες μπάντες, φρέσκιες, με άποψη και χαρακτήρα. Που, βέβαια, αντιμετωπίζουν, όπως όλη η κοινωνία, προβλήματα βιωσιμότητας σαν ομάδες. Θα ανακάμψουμε, πού θα πάει... Κουράγιο.

Πληροφορίες:

Χώρος: Δημοτικό Θέατρο Λατσιών, Λευκωσία
Ώρα έναρξης: 16:00
Κρατήσεις και πληροφορίες: τηλ. 22894356 (από τις 8:00-14:00)
Εισιτήρια εισόδου: €8
Διοργανωτές: Πανεπιστήμιο Κύπρου και η Ελληνική Τράπεζα

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Γιώργου Χριστοδουλίδη Πληγείσες περιοχές, Γυμνές ιστορίες

Βιβλιοκρισία // Στο σκοτεινό βάθος των ανθρώπων και των πραγμάτων:
Σχόλια πάνω στην ποιητική συλλογή του Γ. Χριστοδουλίδη

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ*

Με την έκτη κατά σειρά ποιητική συλλογή *Πληγείσες περιοχές, Γυμνές ιστορίες* (Μελάνι, 2016), ο ποιητής και δημοσιογράφος στο επάγγελμα Γ. Χριστοδουλίδης αξιοποιεί τις κατακτήσεις της προηγούμενης του διαδρομής σφραγίζοντας μια ποιητική πορεία ιδιαίτερα δημιουργική και γόνιμη. Κάτω από αυτό το πρίσμα, η ανά χειράς ποιητική κατάθεση αντανακλά την περιπέτεια μιας ποιητικής πρωτίστως συνείδησης, που δεν καταλαγιάζει στις κατακτήσεις της, αλλά στρεφόμενη προς το ίδιο της το παρελθόν επεξεργάζεται τις συνέπειες της διαδρομής της, στοχάζεται το βάρος που της κληροδότησαν οι αισθητικές, υπαρξιακές και ιστορικές της δεσμεύσεις και αποδεικνύεται έτοιμη να τις διαχειριστεί εκ νέου σε ένα τραυματικό και επώδυνο παρόν. Και είναι ακριβώς για τούτον τον λόγο που το νέο του ποιητικό βιβλίο επιτυγχάνει αισθητικά σε μεγαλύτερο βαθμό μια εκφραστική πυκνότητα χάρη στον αυστηρότερο έλεγχο παλαιότερων διηγηματικών στοιχείων και κυρίως της υπερβολικής αναλυτικότητας, που αποδυναμώναν κάποιες φορές το συμπαγές γλωσσικό αισθητήριο. Ένα δεύτερο χάρισμα που αποδεικνύει, κατά την άποψή μου, ότι το βιβλίο αυτό αποτελεί και το επιστέγασμα της ωριμότητας του Χριστοδουλίδη, είναι ότι διευρύνει τα οικεία θέματά του σε μεγαλύτερους κύκλους δημιουργώντας νέες περιοχές αναζήτησης.

Η συλλογή αποτελείται από πέντε, ίσως περίπου σε ποιήματα, ενότητες [Το παιδί, Περιπέτειες, Θανατερά, Ερωτικά (της γυναίκας), Ερωτικά (της ποίησης)]. Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις πρώτοι ομόκεντροι, θεματικοί κύκλοι του βιβλίου ακολουθούν οριζόντια την αναπόφευκτη πορεία της ανθρώπινης ζωής (παιδί-ενηλικίωση-θάνατος). Η αποφασιστική πορεία του ποιητικού υποκειμένου προς την αυτογνωσία έχει τέτοια ενδελέχεια, έτσι όπως εκτυλίσσεται από ποίημα σε ποίημα, που δίνει, κατά την άποψή μου, στην έκδοση μια σχεδόν μυθιστορηματική διάσταση. Αντίθετα, οι δύο τελευταίοι θεματικοί κύκλοι (έρωτας για τη γυναίκα και την ποίηση) διατρέχουν κάθετα όλο το εγχείρημα και εισάγουν στη μυθολογία του βιβλίου, ένα κλειδί ανάγνωσης-ένα

κλειδί που προσικονομεί με διαύγεια τον πυρήνα του ποιητικού στοχασμού που αναπτύσσεται πολύτροπα στη συλλογή, δηλαδή τη σχέση του ανθρώπου με τη θνητότητα και με τη γλώσσα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι πέντε δομικές ενότητες ιχνηλατούν το ίδιο θέμα με πέντε καταθέσεις διαφορετικής μορφής, θερμοκρασίας και εμβέλειας, ισορροπώντας, βέβαια, μέσα από τις αντινομίες τους. Σε κάθε περίπτωση, ο λειτουργικός τίτλος, *Πληγείσες περιοχές*, φωτίζει ενίοτε με μαύρο φως και ενίοτε με το φως της ελπίδας τον παιδικό κόσμο, την ενηλικίωση, τον θάνατο, την ιστορία, την κοινωνία, τον έρωτα και την ποίηση αδιάλειπτα και οργανικά, δημιουργώντας ένα αισθητικά λειτουργικό ποιητικό σύμπαν που αποπνέει αγάπη για τον άνθρωπο και την τέχνη.

ΤΟ ΚΑΦΕ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΖΟΖΕ ΣΑΡΑΜΑΓΚΟΥ (σ. 60)

Διαβάζω ένα καφέ βιβλίο. Ο συγγραφέας είναι νεκρός ο μεταφραστής είναι νεκρός ο βασικός ήρωας αυτοκτόνησε. Εγώ είμαι ακόμη ζωντανός. Κάθομαι στο κοίλο ενός άγνωστου φεγγαριού Και πίνω μια ξανθιά μπύρα. Ποιος είπε ότι ο θάνατος είναι ανίκητος

Όπως αποδεικνύει η ανάγνωση του συνόλου του έργου του Χριστοδουλίδη, ο ποιητής γράφει τους ισχυρότερους του στίχους όταν εκκινεί από τα προσωπικά του βιώματα και γίνεται εξομολογητικός. Συνήθως σε μια τέτοια εκκίνηση, το εγώ φτάνει πολύ μακρύτερα από το σημείο που όριζε η αφετηρία του και συναντά το εμείς. Τα περισσότερα από τα ποιήματα της συλλογής καταδεικνύουν με σαφήνεια μια δραματική και, ως το καταθέσω προκαταβολικά, ποιητικά δραστηριότητα στροφή του ποιητικού υποκειμένου προς τον εσώτερο βιωματικό του πυρήνα, εκεί όπου μονίμως αναθρώσκουν μνήμες ζωογονητικές (π.χ. ερωτικές, παιδικές), αλλά και πολλές λύπες, ματαιώσεις, διαψεύσεις και οδυνηρές διαπιστώσεις. Συγκλίνουν, με άλλα λόγια, προς ένα ζεύγμα αποσταγμένης πείρας ζωής, πικρίας για τις συντελεσμένες απώλειες και καρτερικού φόβου για τα επκείμενα.

Η ιστορία

Σε ορισμένα πάλι ποιήματα, ιδιαίτερα στις ενότητες (Περιπέτειες και Θανα-

τερά) η ιστορία και ο έντονος κοινωνικός προβληματισμός δεν εξορίζονται άρδην από το ποιητικό προσκίνητο ούτε, ωστόσο, εκφέρονται φωναχτά ή ανεπεξέργαστα. Αντίθετα, ενσωματώνονται έντεχνα στον οντολογικό πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης και για τούτο μετουσιώνονται, ως επί το πλείστον, αισθητικά και λειτουργικά σε ποίηση. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, συγκεκριμένα στοιχεία του κοινωνικού, καλλιτεχνικού και ιστορικού βίου, οι συνειδητές δηλαδή σκοπεύσεις, αλλά και οι ασυνειδητές αναφορές, οι ρήξεις και οι κρίσιμες υπαρξιακές επιλογές του ποιητικού υποκειμένου, δεν αποσιωπούνται με κανέναν τρόπο, αλλά εγγράφονται ποιητικά στο κείμενο ως αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο παραγωγής και διακίνησης του νοήματος.

ΤΟ ΣΥΡΤΑΡΙ (σ. 41)

Τα οστά του φυλαγμένα σ' ένα συρτάρι του ανθρωπολογικού εργαστηρίου περιμένουν ταυτοποίηση. Ένας άνθρωπος που ήθελε να κάνει πολλά Αλλά δεν του βγήκε, κακορίζικος. Σαράντα χρόνια αγνοούμενος πέντε χρόνια μάλλον νεκρός. Τέσσερα χρόνια φυλαγμένος. Φυλαγμένος προσεκτικά σ' ένα συρτάρι παρόμοιο μ' εκείνο όπου κάποτε παιδί είχε κρύψει ένα γλειφιτζούρι για να το γλύψει αργότερα.

Λαμβάνοντας τα πιο πάνω υπόψη, θεωρώ ότι ακόμη ένα θετικό στοιχείο του βιβλίου είναι ότι αρκετά ποιήματα, ακόμα και όταν πρόκειται για ποιήματα ποιητικής, πείθουν σε μεγάλο βαθμό με την αλήθεια τους και αιτιολογούν βάσιμα τον υπότιτλο της συλλογής *Γυμνές ιστορίες*. Και τούτο συμβαίνει γιατί αφενός ο ποιητικός πυρήνας διαποτίζεται, βυθίζεται στο βίωμα και αφετέρου γιατί αυτό το βίωμα πραγματώνεται αισθητικά επιτυγχάνοντας τις περισσότερες φορές καθολικότητα. Σε αυτήν ακριβώς τη μείξη ατομικού και συλλογικού, μύθου και ιστορίας εδρεύει κατά τη γνώμη μου ένα από τα σημεία-κλειδιά της συλλογής, το οποίο μάλιστα φωτίζει τον αφηγηματικό σκελετό του βιβλίου.

Πιο συγκεκριμένα, στο κέντρο της αφηγηματικής τεχνικής του ποιητή δεσπόζει συμπληρωματικά το πρώτο και το τρίτο ενικό πρόσωπο, στα οποία θεωρώ ότι συμπλέκονται αξεδιάλυτα

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

δύο στοιχεία: το αυτοβιογραφικό-βιοματικό από τη μια και το ιστορικο-κοινωνικό-αφηγηματικό, σκηνοθετικό από την άλλη. Με τη χρήση του πρώτου ενικού προσώπου, ο ποιητής δημιουργεί τις προϋποθέσεις ενός αυτοβιογραφικού μυθιστορήματος, στο οποίο ο αναγνώστης εμπλέκεται αναπόφευκτα. Με τη χρήση του τρίτου ενικού προσώπου, η απουσία του ποιητή ταυτίζεται με την αναγνωστική ελευθερία που εγγυάται αδόκητη διεύρυνση του ποιήματος. Και στις δύο περιπτώσεις ο ομιλητικός χαμηλόφωνος τόνος, η προσωπική εξομολόγηση, η απροσποίητη ειλικρίνεια, η κατάθεση ψυχής αποτελούν τις εκφραστικές προθέσεις και προϋποθέσεις.

Το βιοματικό υλικό, επομένως, δεν εξασφαλίζει από μόνο του υψηλό ποιητικό αποτέλεσμα, αλλά πραγματώνεται επιτυχώς σε αισθητικά λειτουργική ποίηση πρωτίστως χάριν της ισχυρής, οικειωτικής δύναμης του στίχου. Και στην περίπτωση του Γ. Χριστοδουλίδου, η δύναμη του στίχου του οφείλεται πρωτίστως στον επιτυχή, τις περισσότερες φορές, ποιητικά συγκεκριμένο μιας συγκρατημένης συγκίνησης με ένα διανοητικό-στοχαστικό στοιχείο, προϊόν ανήσυχου προβληματισμού και άγρυπνης σκέψης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο ποιητικός ρεαλισμός του Χριστοδουλίδου αποδεικνύεται στις καλύτερες του στιγμές σε εξαιρετικό όπλο της γραφής, καθώς τον προφυλάσσει από τις παγίδες του ποιητικού ναρκισσισμού, ενώ παράλληλα του επιτρέπει να ψηλαφεί τραγικά βιώματα με την έσχατη λεκτική απλότητα. Με αυτόν τον τρόπο, τα ιδιωτικά βιώματα του ποιητή δεν παραμένουν ασφυκτικά κλειστά στον χώρο των φευγαλέων εντυπώσεων του καθημερινού βίου, αλλά ανοίγονται προς μια βαθύτερη υπαρξιακή και πολιτισμική νοηματοδότηση.

ΤΟ ΣΕΛΙΝΙ (σ. 24)

Ήμουν δεν ήμουν επτά χρονών
κι εκείνη η σταφιδιασμένη γριούλα
είχε ανοικτή
τη χούφτα.
Της έδωσα το χαρτζιλίκι μου -ένα
σελίνο
κι έτρεξα φοβισμένος μακριά.
Η γριά πέθανε, εγώ μεγάλωσα
ο χρόνος κάτω από το κόμμα
καθάρισε τα κόκαλά της
αν δεν ήταν θαμμένη
θα βλέπατε ότι έχουν το ίδιο χρώμα
με το φετινό φεγγάρι του Αυγούστου
όμως αυτό που θέλω να πω
είναι ότι εκείνο το σελίνο
από τότε
καθημερινά μου επιστρέφεται
κι αστράφτει
πολύ από όλα τ' άλλα νομίσματα
μες στο ταξίδι του.

Εστιάζοντας στον μελαγχολικό τόνο, ο οποίος σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό διατρέχει το σύνολο σχεδόν της παραγωγής του ποιητή, παρατηρούμε ότι εδώ αναδύεται θεματικά εντοπισμένος και εμπιλοχωρεί επιτακτικά στο εσωτερικό της ποιητικής έκφρασης. Η αβεβαιότητα, τα διλήμματα, οι φόβοι, το άγχος για το οδυνηρό πέρας του χρόνου και οι ενοχές, οδηγούν το ποιητικό υποκείμενο άλλοτε σε μελαγχολικές κρίσεις συνειδήσεως

και ταυτότητας, στις οποίες διακυβεύεται ολόκληρη η ύπαρξή του, και άλλοτε σε επάλληλους κύκλους εξωστρέφειας, που εκδηλώνονται περισσότερο με ειρωνεία και λιγότερο με οργή για την εξαχρείωση των κοινωνικών ηθών στον τόπο μας, την κοινωνική και ιστορική αδικία και τον θάνατο. Από την άλλη πλευρά, η προσκόλληση του ποιητή σε ηθικές αξίες και αρχές, ο ανθρωπισμός του, η προσήλωσή του στην ομορφιά και κατ'επέκταση την αλήθεια, τον βοηθούν, βεβαίως, πρόσκαιρα να ισορροπήσει ψυχικά, δεν

και ο έρωτας δύνανται να προστατεύσουν τον λυρισμό της σκέψης και την παιδική ηλικία, να επιτεθούν στη βαρβαρότητα, στην κατανάλωση των σχέσεων, στην κοινωνική και ιστορική αδικία, στα λογής στερεότυπα, ακόμη και στην ίδια την ποίηση όταν αυτή είναι άσφαιρη. Η ποίηση και ο έρωτας εμφανίζονται, λοιπόν, αιφνίδια στη σκηνή για να βεβαιώσουν τη δυνατότητα ενός ουσιαστικότερου υπάρξεως μιας ανατρεπτικής ματιάς, η οποία ως επί το πλείστον ανατρέπει το άνοστο περίβλημα της καθημερινότητας μας.

ενός καθαρού, υπερβατικού, όντος, που επικοινωνεί με το θείο και εμπνέεται από αυτό, ενώ ταυτόχρονα προβάλλεται αντιθετικά από την άλλη το ακάθαρτο, γήινο σώμα του πραγματικού ποιητή. Το ποίημα κινείται, με άλλα λόγια, επιθετικά και εσώστροφα, προς την κατεύθυνση του ίδιου του ποιητή-δημιουργού, αποδομώντας, αφενός, τη ρομαντική και ιδεαλιστική εικόνα του ποιητή ως πολιτισμικώς ορθού κοινωνικού προτύπου για έναν υψηλό πολιτισμό, και αφετέρου τη ναρκισσιστική του ασθένεια.

ΠΗΓΕΣ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ (σ. 61)

Υπάρχει μια εκκρεμότητα που αν δεν την πω δεν θα σουχάσω. Κάποιος με παρακολουθεί την ώρα που γράφω. Ένας αγροίκος τον ακούω να κόβει τα νύχια του να ζύνεται να χασμουριέται μετά να σηκώνεται να σπείρει αβγά να κάνει ομελέτα ύστερα να ανάβει την τηλεόραση να ρουφά την ημερήσια φρικαλεότητα μετά να παθιάζεται μ' ένα ντέρμπι να στυλώνει το τεράστιο πούρο του να στέλλει δαχτυλίδια καπνού στο γκρίζο ταβάνι του που καταρρέει αδιάκοπα. Δεν με ενδιαφέρει καθόλου η ποίηση μου λέει, σκίζοντας όλα τα πρωτόκολλα κατ' ακρίβειαν την έχω εντελώς γραμμένη και χασκογελά. Νομίζει ότι έτσι θα με τσαντίσει ή θα με κάνει να ασχοληθώ με κάτι πιο προσοδοφόρο. Ας πιούμε ένα ποτήρι κρασί, του απαντώ. Κερασμένο από μένα πάλι μου έδωσε το καλύτερο ποίημα.

Συνοψίζοντας, η πρόσφατη ποιητική συλλογή του Γ. Χριστοδουλίδου Πληγείς περιοχές, Γυμνές ιστορίες, αποτελεί ένα ποιητικό χρονολόγιο του αόρατου ρήγματος της ύπαρξης. Σε αυτόν τον ψυχικό ιστό, ο οποίος, κομματιάστηκε και σπαταλήθηκε, δεν αντιπροσωπεύει μια ουδέτερη, άχρηστη και αποσημασιολογημένη ύλη, αλλά ένα ακόμη ολοζώντανο σύμπαν, που μοιλονότι αιμορραγεί ακατάσχετα από κάθε του άνοιγμα, δεν λέει με κανέναν τρόπο να παραδώσει τα όπλα. Για το λόγο αυτό η ποιητική του κρυσταλλώνεται σε ένα ξεκάθαρο διπολικό σχήμα: από τη μια η οδυνηρή νοσταλγία ενός οριστικά χαμένου, παιδικού παραδείσου, από την άλλη η επίμονη προσπάθεια του ποιητή να υπερβεί αυτήν την απόλεια και να επανακτήσει την αρχική ολότητα. Εμπέδους ενστάσεις σε ορισμένα σημεία του βιβλίου για υπερβολική αναλυτικότητα ή πλατειασμό υπάρχουν, δεν μπορούν ωστόσο, κατά την άποψή μου, να αλλοιώσουν σε μεγάλο βαθμό το συνολικό αποτέλεσμα. Το θαύμα της ποίησης ικνοβατεί το σκοτεινό βάθος των ανθρωπών και των πραγμάτων και εξακολουθεί να προβάλλει μέσα από τις άπειρες κρύπτες της πραγματικότητας. Όποιος διαθέτει την κατάλληλη όραση το βλέπει.

* Φιλόλογος-ποιητής

επιφέρουν, ωστόσο, την πολυπόθητη εσωτερική γαλήνη.

Και είναι γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο που, ενώ θεματοποιείται εμφαντικά η βίαιη εισβολή του εξωτερικού κόσμου στον αφύλακτο χώρο της ιδιωτικής ζωής και της ύπαρξης, ταυτόχρονα το ποιητικό εκκρεμές εξισώνει το αποτέλεσμα με την αντίστροφη και, τις περισσότερες φορές, λυτρωτική παρέμβαση της ποιητικής όρασης που μεταμορφώνει τον εξωτερικό κόσμο. Πρόκειται για μια ανατρεπτική, σε πολλά ποιήματα της συλλογής, οπτική, η οποία αφαιρεί από τα πράγματα την κοινή θέα και θέασή τους, βάζοντας στη θέση τους ένα ιδιάζον, λοξό ποιητικό κοίταγμα, το οποίο ως επί το πλείστον αναποδογυρίζει την κοινή λογική και κυφορεί το θαύμα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η κοινωνική περιθωριοποίηση, η ανέκκλητη φθορά του σώματος, η εξαχρείωση των αισθημάτων, η κοινωνική αδιαφορία, η αδικία, οι σωματικές και ψυχικές πληγές αποτελούν εν τέλει διάφορες εκδοχές της υπαρξιακής ερημιάς και του παράλογου της ιστορίας, που μόνο η ποίηση και ο έρωτας μπορούν έστω και για λίγο να νικήσουν. Οι δύο τελευταίες ενότητες του βιβλίου καταδεικνύουν εξάλλου εμφαντικά ότι μόνο η ποι-

ΟΙ ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ (σ. 44)

Όσοι συνέρχονται έχουν παραμορφωμένα πρόσωπα κομμένα μέλη και τους λείπει το προηγούμενο κοίταγμα. Βυθίζονται σε ζάλη αφρισμένη και τα λόγια τους γίνονται πουλιά που δεν έχουν φωλιές. Βλέπουν τις σπίνες ως νλιαχτίδες τις πληγές ως λάθος του τεχνίτη και τα θύματα ως αγέλους που αποκοιμήθηκαν. Βλέπουν τη σκηνή του δυστυχήματος χωρίς τη φρίκη. Ακριβώς όπως οι επιζώντες μιας ήσυχης μέρας -πολλών ήσυχων ημερών.

Το γήινο σώμα του ποιητή

Πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι αυτή η ανατρεπτική όραση δεν περιορίζεται απλώς και από απόσταση ασφαλείας στο υπαρξιακό ή στο ιστορικοκοινωνικό πεδίο, αλλά επεκτείνεται με παρηγορία και στο πεδίο της ίδιας της ποίησης. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, που στο καταληκτικό ποίημα της συλλογής «ΠΗΓΕΣ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ», αποδομείται ειρωνικά από τη μια το εξιδανικευμένο μοντέλο του ρομαντικού ποιητή,

ART AERILTD

Χάρπερ Λη

Η Νελ Χάρπερ Λη γεννήθηκε στις 28 Απριλίου του 1926, στο Μονρόεβιλ της Αλαμπάμα, μια πόλη που χάρισε στον κόσμο δύο φημισμένους συγγραφείς από την ίδια γενιά και πέθανε στις 19 Φεβρουαρίου 2016, σε ηλικία 89 ετών. Η Χάρπερ Λη ήταν συμμαθήτρια στο δημοτικό με τον Τρούμαν Καπότε, η φίλιά της με τον οποίο διατηρήθηκε για πολλά χρόνια. Η μικρότερη από τέσσερα αδέρφια, με πατέρα δικηγόρο, όπως και ο Άτικους Φιντς του φημισμένου μυθιστορήματος «Όταν σκοτώνουν τα κοτσύφια», φοίτησε στο κολέγιο Χάντινγκτον, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αλαμπάμα και πέρασε ένα χρόνο στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Ζούσε μακριά από τη δημοσιότητα, μοιράζοντας τον χρόνο της ανάμεσα στη Νέα Υόρκη και το Μονρόεβιλ και δεν είχε δεχτεί ποτέ να δώσει συνέντευξη. Συγκατοικούσε με την αδελφή της, τη δικηγόρο Άλις Λη, η οποία χειριζόταν όλες τις υποθέσεις της. Σε μεγάλη ηλικία υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο και, με μειωμένη πλέον όραση και ακοή, έμεινε τα τελευταία χρόνια της ζωής της σε έναν οίκο ευγηρίας στη γενέτειρά της.

Το 1950 εγκαταστάθηκε στη Νέα Υόρκη όπου αποφάσισε να ασχοληθεί αποκλειστικά με τη συγγραφή αρχίζοντας από το «Όταν σκοτώνουν τα κοτσύφια». Το 1957 υπέβαλε το χειρόγραφο στον εκδοτικό οίκο Λίπινκοτ, απ' όπου της το απέρριψαν. Πέρασε τα δύο μισά επόμενα χρόνια ξαναγράφοντας το βιβλίο, το οποίο, όταν εκδόθηκε τελικά το 1960, απέσπασε εξαιρετικές κριτικές, κέρδισε το Βραβείο Πούλitzer και χιλιάδες ενθουσιώδεις αναγνώστες. Το βιβλίο ασχολείται με τον παραλογισμό του ρατσισμού στον Νότο των ΗΠΑ τη δεκαετία του '30 και τις συνέπειές του για λευκούς και μαύρους και μέχρι σήμερα διδάσκεται στα σχολεία των ΗΠΑ. Έχει πλέον μεταφραστεί σχεδόν σε κάθε γλώσσα του πλανήτη και οι πωλήσεις του ξεπερνούν τα τριάντα εκατομμύρια αντίτυπα. Η ομώνυμη κινηματογραφική ταινία το 1962 κέρδισε τρία Όσκαρ. Α' Ανδρικού Ρόλου για τον Γκρέγορι Πεκ, Σεναρίου για τον Χόρτον Φουτ και Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης. Ο αντίκτυπος του βιβλίου «Όταν σκοτώνουν τα κοτσύφια», παρόλο που έχουν παρέλθει δεκαετίες από τη συγγραφή του, παραμένει το ίδιο ισχυρό σε διαδοχικές γενιές αναγνωστών μέχρι σήμερα. Μόλις τον Ιούλιο του 2015, λίγους μήνες πριν από το θάνατό της και πενήντα χρόνια μετά το πρώτο της βιβλίο, εκδόθηκε το δεύτερο βιβλίο της, το οποίο είχε γράψει πριν από το «Όταν σκοτώνουν τα κοτσύφια», με τίτλο «Βάλε ένα φύλακα» («Go get a watchman»), τα οποία έχουν τον ίδιο ήρωα.

Για περισσότερες πληροφορίες αναζητήστε στο www.artaeri.com.
Μακρρίου 71, Α/οια

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

«Άλδος Μανούτιος» στην Μπιενάλε Βενετίας Το ανθρωπιστικό πνεύμα στην εποχή της τυπογραφικής αναπαραγωγής

Ιστορίες αλλιώς // Η τεχνολογία της τυπογραφίας στην υπηρεσία των ουμανιστικών ιδεωδών και τη διάδοση των κλασικών γραμμάτων στη Δύση

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Οι λόγιοι και σπουδαστές των ανθρωπιστικών σπουδών γνωρίζουν τον Άλδο Μανούτιο ως ένα φωτισμένο ουμανιστή, που συνέβαλε με το σκαπανικό τυπογραφείο του στη Βενετία όσο λίγοι στη διάδοση των κλασικών γραμμάτων στη Δύση. Πολλοί - ελπίζουμε - γνωρίζουν και ότι η 'πλαγιαστική γραμματοσειρά', τα γνώριμά σας 'italics', επίσης γνωστή και από το όνομά του και ως Aldine, ονομάστηκε έτσι από τη χρήση της από τον Άλδο Μανούτιο, στο τυπογραφείο του, την Aldine Press στη Βενετία, ώστε τα μικρόσχημα βιβλία του, σε όγδοο σχήμα, τα octavia, να χωρούν περισσότερο κείμενο.

Ήταν αποφασιστική η συμβολή του μεγάλου Βενετσιάνου ανθρωπιστή, αμέσως στο απότοκο της επινοήσεως της τυπογραφίας, με τον σχεδιασμό των κινήτων στοιχείων από τον Γουτεμβέργιο, το 1420, να χρησιμοποιήσει την ιστορική αυτή εξέλιξη, ώστε να βγάλει τα κλασικά βιβλία, της ελληνικής δηλαδή και λατινικής γραμματείας, από τα scriptoria των μοναστηριών, όπου μόνο μπορούσαν να 'αντιγραφούν' και 'καλλιγραφηθούν' από τους scribes, ως τεράστιοι και πανάκριβοι τόμοι, μελετώμενοι ως επί το πλείστον στις βιβλιοθήκες των μονών. Οι 'πλαγιαστοί' χαρακτήρες ίσως ήταν, έτσι, και μια τυπογραφική αναπαραγωγή της οικονομίας της 'επισευρμένης γραφής', cursive, που χρησιμοποιούσαν οι αντιγραφείς στην αναπαραγωγή των κλασικών, αρχαίων κειμένων στα scriptoria των μονών. Στις τυπογραφικές επινοήσεις του Μανουτίου, εξάλλου, οφείλουμε κι άλλες καθιερωμένες ορολογίες, όπως η virgula, η βεργούλα, γαλλιστί η virgule, αν σας θυμίζει τίποτα: το τυπογραφικό σύμβολο για το κόμμα, αφού καθοριστική υπήρξε η παρέμβασή του στην καθιέρωση των τυπογραφικών συμβόλων των σημείων στίξης, η πιο καθοριστική ίσως από την εποχή του Αριστοφάνους του Βυζαντίου, στην Αλεξανδρινή Εποχή.

Η άνθιση του Ανθρωπισμού

Μια εντυπωσιακή έκθεση αυτές τις μέρες, στην Accademia Gallery της Βενετίας, αποσκοπεί στο να αναδείξει τη συμβολή του Άλδου Μανουτίου στην άνθιση του Ανθρωπισμού στη Βενετία. Ειδικότερα, με την προβολή σημαντικών πινάκων μεγάλων αναγεννησιακών ζωγράφων της εποχής, όπως ο Veneto κι ο Lotto, αναδεικνύεται η σχέση ανάμεσα στον γρηπτό λόγο και την εικαστική δημιουργία και πόσο πολλά, κορυφαία γνωστά ονόματα ζωγράφων όπως ο Giorgione ή ο Ticiano, οφείλουν σε έναν ανθρωπιστή τυπογράφο, γνωστό μονάχα στους λόγιους.

Ο Άλδος Μανούτιος γεννήθηκε στο Lazio γύρω στα 1450, την ίδια εποχή που Γερμανοί τυπογράφοι εγκαθιστούσαν εκεί τα πρώτα τυπογραφεία τους, στο απότοκο της μνημειώδους επινοήσεως της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο στην Κολωνία. Εμβαπτισμένος στις ανθρωπιστικές σπουδές στη Ρώμη, εγκαταστάθηκε στη Βενετία το 1489, όπου έξι χρόνια αργότερα ίδρυσε το τυπογραφείο του σε συνεργασία με τον Βενετσιάνο εκδότη Andrea Torresano. Παθιασμένος με τα κλασικά γράμματα, τη γλώσσα και γραμματεία της Αρχαίας Ελλάδας, βάλθηκε να θέσει το τυπογραφείο του στην υπηρεσία της διάδοσης της κλασικής γραμματείας. Η πρώτη του έκδοση ήταν η ελληνική Γραμματική του Βυζαντινού φιλολόγου Κωνσταντίνου Λασκάρεως, το 1495. Άλλωστε, το φλογερό ενδιαφέρον των ουμανιστών των ιταλικών πόλεων, κι ειδικά των πατρικών της Βενετίας, για τα κλασικά γράμματα αναζωπύρωσε η κάθοδος Βυζαντινών λογίων που διέφευγαν από την καταρρέουσα Κωνσταντινούπολη. Ταυτόχρονα, η Βενετία εξελισσόταν σε

εκδοτικό κέντρο της Ευρώπης, αφού στα τυπογραφεία της είχαν εκδοθεί πάνω από 5.000 βιβλία, πριν από το τέλος του 15ου αιώνα.

Ξεχωρίζει στην έκθεση μια χρυσοποίκιλτη έκδοση, στα Ελληνικά, των έργων του Αριστοτέλη. Δερματόδετη, με αίγιο δέρμα και λεπτά φύλλα περγαμνής, από τη βιβλιοθήκη της ισπανικής μονής του Escorial, εκπροσωπεί την καίρια συμβολή του τυπογραφείου του Άλδου Μανουτίου στη διάδοση της ελληνικής γραμματείας στην πρωτότυπη γλώσσα, αφού, μέχρι τότε, τα έργα του Αριστοτέλη ήταν γνωστά μόνο σε λατινικές μεταφράσεις. Η έκδοση των απάντων του Αριστοτέλη στην πρωτότυπη γλώσσα ήταν το πρώτο μεγάλο εκδοτικό επίτευγμα του τυπογραφείου του Μανουτίου, παίζοντας καθοριστικό ρόλο στη στροφή του ενδιαφέροντος των ανθρωπιστών της Βενετίας από τον ιδεαλισμό και τις αλληγορικές ανατάσεις του Πλάτωνα που συνήρπασαν τη Φλωρεντινή Αναγέννηση, προς τα φυσιοκρατικά ενδιαφέροντα του Αριστοτελικού εμπειρισμού. Η στροφή αυτή

των ανθρωπιστών της Βενετίας προς τη φύση εκφράζεται στα πιο βουκολικά θέματα της αναγεννησιακής ζωγραφικής των βενετικών εργαστηρίων, στα οποία ξεχωρίζει 'το όνειρο της Αρκαδίας'.

Ξεχωρίζει, για παράδειγμα, στην έκθεση της Accademia Gallery, από τη μόνιμη συλλογή της Gallery, ο πίνακας του Giorgione 'Θύελλα' (Tempest). Το θέμα του, μια γυναίκα με το μωρό της κι ένας νέος άνδρας που την κοιτάζει με θαυμασμό, ενώ στο φόντο μαίνεται μια καταιγίδα, καταγράφοντας το βάθος με τις ανταύγειες της λευκής λάμψης των αστραπών της. Ο αιγισματικός πίνακας εγείρει ερωτήματα, κατά πόσο το κεντρικό του θέμα δεν είναι οι ανθρωπίνες φιγούρες αλλά η ίδια η καταιγίδα, στην οποία ο Giorgione εννοεί την έκφραση του ερωτικού πάθους που υποκρύπτεται στη διακριτική εναντίωση του ζευγαριού. Ή, πάλι, αναμετρώται εδώ ο ήρεμος κλασικός λόγος με το πάθος και τη σκοτεινή δύναμη της παγανιστικής φύσης; Μπορεί, πάλιν, ο Giorgione να αναλαμβάνει να απαντήσει στην πρόκληση του αρχαίου Απελλή, που φημιζόταν ως ο μόνος ζωγράφος που μπορούσε, κατά τον Πλίνιο, να ζωγραφίσει 'ό,τι ο χρωστήρας δεν μπορεί να αποδοθεί, βροντές και αστραπές και λάμψεις'. Το βέβαιο είναι ότι οι αναγεννησιακοί ζωγράφοι στην έκθεση δεν αφήνουν το κοινό σε καμιά αμφιβολία ότι οι παραστάσεις όσο κι η έμπνευση της τεχνοτροπίας τους αντλούν από κλασικούς μύθους που τους κοινοποίησαν οι εκτυπωτικές πρέσες του Μανουτίου. Δίδεται, έτσι, μια άλλη, αλληγορική διάσταση, όπως άλλωστε αργότερα στον Λωκιανό και Χιουμανό εμπειρισμό, στην τυπογραφική προέλευση του όρου 'εντυπώσεις'.

Οι βουκολικές 'εντυπώσεις' της Βενετικής Αναγέννησης

Στον βουκολισμό των ενδιαφερόντων της εποχής προσέφερε κι η διαθεσιμότητα, μέσα από τις εκδόσεις του Μανουτίου, των Μεταμορφώσεων του Οβιδίου. Σε έκδοση, πρώτα από την Giuntine Press το 1497, σε καθημερινή γλώσσα, και με ξυλογραφίες του Bordone, εκδόθηκε κι από τον Μανούτιο, το 1503, εμπλουτίζοντας την έμπνευση των ζωγράφων με ειδυλλιακές και βουκολικές σκηνές νυμφών που διεγείρουν, αλλά κι αντιστέκονται στις ορέξεις θεών που τις κυνηγούν, για να καταλήξουν μεταμορφωμένες (ή μεταμορφωμένοι, όπως ο Υάκινθος κι ο Νάρκισσος) σε φυτά, άνθη ή ζώα. Δίνονται, έτσι, άλλες εμπνεύσεις στη θεματική των ζωγράφων από τα παραδοσιακά βιβλικά θέματα (όχι λιγότερο, συχνά σκανδαλιάρικα, όπως η Σουζάνα στο Λουτρό κι ο Ιωσήφ, αντιστεκόμενος στις ορέξεις της γυναίκας του Φαραώ, μια ιστορία που απηχεί, εξάλλου, την ελληνική τραγική ιστορία του Ιππολύ-

του και της Φαίδρας. Πάντρεμα έχουμε, προφανώς, ανάμεσα στη χριστιανική παράδοση και την ελληνική μυθολογική θεματική και στον ύπνο του Ενδυμίωνα, από τον Cima de Costegliano, με παραπομπή και στο Βασίλειο του Ύπνου, του Οβιδίου. Ο αθώος ύπνος του Ενδυμίωνα, δίπλα στο κυνηγόσκυλό του, απηχεί τις εικόνες ανέφελης μακαριότητας του 'προπρωτικού' Παραδείσου, της χριστιανικής μυθολογίας.

Θέματα της ελληνικής μυθολογίας ήλθαν κι από την έκδοση των ιστοριών του Λουκιανού, αλλά κι από την έκδοση πιο πρόσφατων βουκολικών ποιητών όπως ο Πετράρχης, που ο Μανούτιος εξέδωσε, στα ιταλικά, το 1501. Η ποίηση του Πετράρχη έδωσε αφορμή σε κύμα πορτρέτων της φημισμένης για την ομορφιά της 'Μούσας της Τοσκάνης', Laura. Στον πίνακα της στεφανωμένης με δάφνες Laura (η λατινική ονομασία της Δάφνης), από τον Giorgione, που βρίσκεται στη Βιέννη, απαντά στην Accademia ο αλληγορικός πίνακας Flora του Bartolomeo Veneto (1520), πάντρεμα της Οβιδιακής θεάς της Άνοιξης και των λουλουδιών, με την Amore του Πετράρχη, σύνθεση αλληγορικών κι υποκειμενικών, ερωτικών στοιχείων. Στον παρατιθέμενο πίνακα 'Πορτρέτο της Laura da Pola', του Lorenzo Lotto (1543-44) η εικονιζόμενη κρατεί ένα τομίδιο του Πετράρχη, όθεν οι ποιητικές, μυθολογικές εμπνεύσεις που συνδέονται με το όνομά της. Η σουρεαλιστικά ονοματισμένη Hyrnerotomachia Polifili, γραμμένη από Δομνικανό μοναχό κι εκδοθείσα από τον Μανούτιο το 1499, με ανάλογες ερωτικών συμβολισμών ξυλογραφίες, παριστά πόσο, κάτω από το ένδυμα της στροφής στη φύση, συγγραφείς και ζωγράφοι μπορούσαν πιο ελεύθερα να εξερευνήσουν τις σεξουαλικές φαντασιώσεις τους όσο ποτέ πριν.

Καθιστώντας τα βιβλία της κλασικής γραμματείας πιο προσιτά κι εύχρηστα, αλλά και φορητά, ο Μανούτιος είχε ανοίξει και τον δρόμο μιας προσωπικών σχέσης με το βιβλίο και την ύφανση και σχέση με τον κόσμο, που δύο αιώνες μετά θα οδηγούσε στον Διαφωτισμό. Τα ονειρικά βουκολικά τοπία της Αρκαδικής φυγής, αλλά και με τις ερωτικές, συχνά, υποδηλώσεις της, που προβάλλει η έκθεση της Accademia, όχι μόνο μαρτυρούν την απελευθέρωση της γνώσης και της φαντασίας που κατέστησαν δυνατή τα φορητά βιβλία του Άλδου Μανουτίου, αλλά και πόσο διψούσε το ανθρώπινο πνεύμα να ξεφύγει απ' ό,τι ο Χριστιανισμός κι ο νεοπλατωνικός δογματισμός είχαν καταστήσει... αφόρητο.

(Σημ. Το παρόν αφιέρωμα μεγάλως από το ολοσέλιδο αφιέρωμα της Rachel Spruce, στο τμήμα Arts της σαββατιάτικης έκδοσης των «Financial Times»).

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασιές // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Εν-τυπώσεις

Ντίνος Θεοδότου

Εκτός από τη συγγραφή διδακτικών εγχειριδίων Φυσικής, ο Ντίνος Θεοδότου διακρίνεται για την πυκνότητα της στέρεως δομής του λόγου του και τη συνεκτική τεκμηρίωση μιας διαλεκτικής ευφυών επιχειρημάτων, αλλά και την καλλιεπή λιτότητα μιας ρέουσας εύληπτης γραφής μέσα από πλειάδα μελετών και άρθρων στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Την εκ προοιμίου συνοπτική αποτίμηση καταδεικνύει η πρόσφατη κυκλοφορία από τις εκδόσεις Εν Τύποις του βιβλίου του «Εν-τυπώσεις», στις 270 σελίδες του οποίου ο συγγραφέας έχει συλλέξει από τις δημοσιεύσεις του σημαντικό αριθμό αξιολογών άρθρων μακρόχρονης επώασης και ωριμότερης επεξεργασίας, ήτοι από τους εφήμερους στους βιβλιακούς όρους της μονιμότερης κατάθεσης του «scripta manent». Έτσι, πέραν των συστηματικών του αναγνώσεων στην ομώνυμη εβδομαδιαία του στήλη, θα διαπιστώσουν και άλλοι όχι μόνο τις αρετές μιας τέτοιας επικοινωνιακής αποτύπωσης και τη μετά παρηγορίας διατύπωση της ελεύθερης και αποκλίνουσας άποψης, όπως και τις πολυσχιδείς γνώσεις της κειμενογραφίας του πάνω σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από τα ενδιαφέροντα πεδία των επιλεγμένων αναζητήσεών του.

Ειδολογικά τα κείμενα ανήκουν στη δοκιμακία και ενίοτε χρονογραφική αρθρογραφία, εμπνευσμένη τόσο από την επικαιρότητα όσο και από την ιστορικοκοινωνική και πολιτισμική προβληματική παλαιότερων και σημερινών δρώμενων, συνυφασμένων με επαναστατικά απελευθερωτικά κινήματα και πολιτικοθησκευτικούς αγώνες της ελληνικής και παγκόσμιας Ιστορίας, όπως με σταθμούς από το πανελλήνιο και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι των τεχνών και των επιστημών, των ΜΜΕ, των Γραμμάτων και της ζωής του πνεύματος. Με ένα οξύ αισθητήριο, επίσης, περιγραφικής παραστατικότητας, καυστικής και φιλοσοφικής διάθεσης θίγει τα κακώς έχοντα σφαλμάτων και παραλείψεων του κοινωνικοπολιτικού μας βίου, τα αντιαισθητικά κακέκτυπα και τις εξεζητημένες υπερβολές της κυπριακής περιρρέουσας ατμόσφαιρας. Φωτίζοντας τις αδρές τους γραμμές ο Ντίνος Θεοδότου καθίσταται εδώ λεπτός ανατόμος κοινωνικών συμπεριφορών και αδιάψευστος παρατηρητής ανεξίτηλων «εν-τυπώσεων», όπως του εθνικόφροντα και κομμουνιστή σε ένα εύστοχο αντιστικτικό αντικατόπτρισμα των ιδεολογικών πόλων της κυπριακής κοινωνίας. Ωστόσο, δεν φείδεται επαίνων και παραινετικών επισημάνσεων ανατρέχοντας σε μεγαλοφυείς φυσιογνωμίες και ξεχωριστούς ανθρώπους περασμένων εποχών και του σήμερα. Σχολιάζονται ακόμη εγκωμιαστικά αγωνιστικές κατακτήσεις του ανθρώπου, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα

και η ελευθερία της έκφρασης, καθώς και άλλες κομβικές πτυχές από τον κόσμο των ιδεών και των διαιώνων αξιών.

Συμπληρώνοντας το ενδεικτικό περίγραμμα γενικής αναφοράς για τις δοκιμακίες αυτές καταγραφές των αρθρογραφικών «Εν-τυπώσεων», σταχυολογούμε επιπρόσθετες διευκρινίσεις από τον Πρόλογο: «Το περιεχόμενο του βιβλίου αποτελούν προσωπικά βιώματα, εμπειρίες και καταστάλαγμα ζωής. Κατά τη διαδρομή μου αντιμετώπιζα ερεθίσματα, μάζευα εμπειρίες, αποθήκευα πληροφορίες, με απασχολούσαν ερωτήματα και αγωνίες, που σε δεδομένη στιγμή πρόβαλε η ανάγκη να τα εκφράσω προς τα έξω. [...] Επιχειρείται προσπάθεια διεξόδου στον εσωτερικό μας κόσμο, στα άδυτα της ψυχής και περιγράφονται οι συμπεριφορές που εκδηλώνουμε. Με αφετηρία τις προσωπικές μου απόψεις επεκτείνω και γενικεύω τις σκέψεις μου, θεωρώντας ότι αυτές απηχούν κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο. Η ανάγκη της ανθρώπινης επικοινωνίας, ο ορθολογισμός και το μεγαλείο της ηθικής διδασκαλίας του χριστιανισμού αποτελούν τον οδηγό για τις απόψεις που εκφράζονται». Αξίζει να σημειωθεί ότι των άρθρων προτάσσεται ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα του περιεχομένου, που ως επί το πλείστον συνιστά την κεντρική θεματική του πρόταξη είτε τα υπό έμφαση σημεία. Στο τέλος κάθε άρθρου εικονίζονται σε μικρογραφία γνωστά ή άγνωστα έργα Κυπρίων δημιουργών, αλλά και κάποια από την παγκόσμια εικαστική δημιουργία, όπως του Πικάσο, που παραπέμπουν άμεσα ή έμμεσα στα κειμενικά συμφραζόμενα. Το γεωμετρικό-σουρεαλιστικό έργο «Μελέτη...» του αείμνηστου Μάριου Λοιζιδή, που φιλοτεχνεί το εξώφυλλο, είναι ωσαύτως εμβληματικό της διήκουσας γραμμής των στοχαστικών αφηγήσεων.

Παραθέτουμε ενδεικτικά μικρό απόσπασμα από τα συμπερασματικά σχόλια του άρθρου «Η δύναμη των ΜΜΕ»: «Ο πολίτης είναι ανήμπορος να ελέγξει την προέλευση ή την αυθεντικότητα των πληροφοριών, που τον κατακλύζουν. Είναι υποχρεωμένος να τις δεχτεί και με βάση αυτές τις κατευθυνόμενες πληροφορίες να πάρει τις αποφάσεις του. Άρα είναι εκ των προτέρων παγιδευμένος σε ένα σύστημα, το οποίο άλλοι καθορίζουν και παίζει συνειδητά ή ασυνειδητά το παιχνίδι τους».

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Το ήθος της πολιτικής αρετής στον Αριστοτέλη

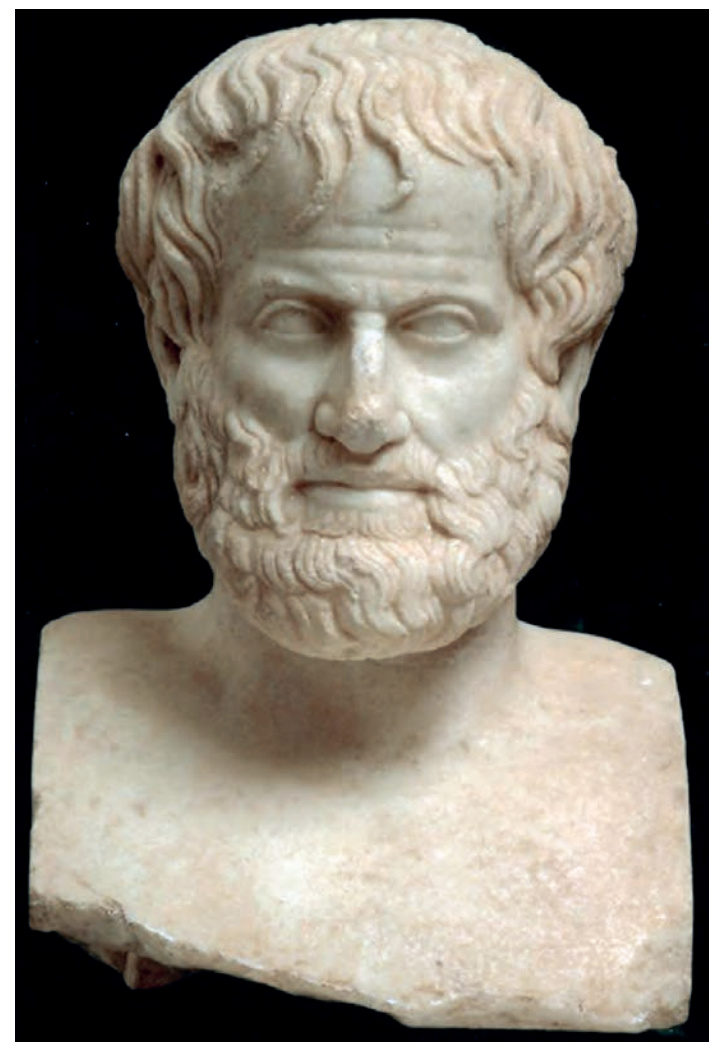
chrysothemisch1@gmail.com

Πολύ και απογοητευτικός ο λόγος στις μέρες μας, όχι αναίτια, για απαξίωση της πολιτικής και ιδίως των πολιτικών, όπως έμπρακτα καταδεικνύεται από μεγάλη μερίδα ψηφοφόρων την ώρα της κάλπης, καθώς συνεχίζει να επιβεβαιώνεται από πρόσφατες δημοσκοπήσεις για τις επί θύραις βουλευτικές εκλογές. Μια τιμωρητική, προφανώς, έκφραση πληγωμένων συναισθημάτων, που πλήττει αμφοτέρωθεν τόσο τη δημοκρατική άσκηση του ατομικού εκλογικού δικαιώματος, κατάκτησης μακροχρόνων αγώνων, όσο και τους αξιότιμους υποψήφιους ανάμεσα σε πληθώρα αποδεδειγμένα ανάξια ή τυχαία απουσία της επίδοσης πολιτικής σκηνής.

Οι παρεπόμενες, ωστόσο, επιπτώσεις δεν αφορούν μόνο στις περιοδικές εκλογικές αναμετρήσεις με τη μείωση των ποσοστών των μεγάλων κομμάτων και τη συρρικνωτική ή σαρωτική «απομείωση» των μικρότερων, αλλά πολλώ μάλλον στην απάθη αποστασιοποίηση των πολιτών από τα κοινά και στην ολοένα αυξανόμενη άμβλυνση της πολιτειακής συνείδησης, κυρίως, των νέων ανθρώπων· χωρίς να παραλείψουμε να σημειώσουμε ότι τα θεαματικά ποσοστά αποχής τους συνδέονται και με άλλα κοινωνιολογικά προβλήματα ή τους αξιακούς κώδικες των καιρών. Ούτως ή άλλως, το θέμα επιβάλλει όχι θεωρητικές απολογίες εκ μέρους πολιτευομένων ή πρόσκαιρες παλαιοκομματικές μεταφιέσεις, αλλά θετικές προσεγγίσεις πρόληψης των αρνητικών μηνυμάτων, που εκπέμπονται με σήματα έντονης δυσαρρείας είτε εμφανούς αδιαφορίας από όλες τις ηλικιακές ομάδες του λαού για τον επαναπροσδιορισμό ειλικρινών προθέσεων και εξορθολογισμένων στόχων. Αντικειμενικός σκοπός βέλτιστων συντονισμένων προσπαθειών και όχι ιδιοτελών σκοπιμοτήτων, η ανάκαμψη μιας υγιούς πολιτικής ζωής κάτω από την αποτελεσματική συνέργεια πολιτικών και πολιτών σε έναν τόπο κατ'εξοχήν σαν τον δικό μας, με άλυτο εισέτι το δύσκαμπο πολιτικό του πρόβλημα. Άρα, επείγει να εκπαιδευθεί και συνεχώς να οικοδομείται προς τη σωστή κατεύθυνση το πολιτικό ήθος αρχόντων και αρχομένων, ανατρέχοντας στα συγγράμματα φωτισμένων φιλοσόφων και πρωτίτως σε δημοκρατικές πρακτικές μεγαλοφυών πολιτικών διανοητών με αφετηρία τον Αριστοτέλη.

Ηθική και πολιτική αρετή

Για τον μεγάλο Σταγειρίτη, που παρουσιάζει αρκετές συγκλίσεις, αλλά και αισθητές αποκλίσεις από τις απόψεις του δασκάλου του Πλάτωνα, η ηθική αρετή υπό την ευρεία της έννοια ταυτίζεται με την πολιτική αρετή και ο πολίτης ως άρρηκτα συνυφασμένος με την πόλη σήμαινε στην ουσία συμ-πολίτης με τον επιθετικό προσδιορισμό «αγαθός»,

προς αντιδιαστολή με τον μη μετέχοντα των κοινών, που στιγματιζόταν με αντίθετους επιθετικούς όρους, παραπέμποντας στον γνωστό αφορισμό του Θουκυδίδη: «τον μηδέν τώνδε μετέχοντα, ουκ απράγμονα, αλλά αχρείον νομίζομεν». Συνάγεται, επομένως, από την ενιαία θεματική των «Ηθικών Νικομαχείων» και των «Πολιτικών», όπως και από άλλα έργα του, ότι στη συνείδηση του αρχαίου Έλληνα δεν υπήρχε διάκριση μεταξύ ηθικής και πολιτικής αρετής. Εν αντιθέσει με τη σημερινή αντίληψη περί ατομικής και κοινωνικής ηθικής μιας ανθρώπινης συμβίωσης με περισσότερο ή λιγότερο συνεκτικούς δεσμούς, κατά τον Αριστοτέλη, ο ατομικός στόχος συμπίπτει με τους στόχους της συμβιωτικής κοινότητας, οπότε «αξίζει να επισημάνουμε πως ο καθένας ξεχωριστά επιτυγχάνει αυτόν τον στόχο, αλλά είναι ωραιότερο όταν το κατορθώνουν εθνοίτες και κοινότητες». Προσφυής η μεταφορά του από τη ναυτιλία, όπου «η ασφαλής πλεύση εξαρτάται από όλα τα μέλη του πληρώματος και ο καθένας χωριστά αυτό επιθυμεί. Με τον ίδιο τρόπο η ασφαλής ύπαρξη της κοινωνίας εξαρτάται από τους πολίτες, παρά την ανομοιογένειά τους». Ανομοιογένεια, που δεν πρέπει να εκληφθεί τόσο ως προς το επαγγελματικό πεδίο προσφοράς στην πόλη όσο ως ειδοποιός διαφορά σε σχέση με τον χαρακτήρα ή τον τρόπο που λειτουργεί ο πολίτης στο πλαίσιο που ορίζεται από το ίδιο το πολίτευμα.

Ωστόσο, προκύπτει το πρόβλημα του τρόπου απόκτησης και διαχείρισης της αρετής, εφόσον το ζητούμενο δεν είναι το «θεωρίας ένεκα», αλλά η πράξη, υποδεικνύοντας έναντι της ανεπάρκειας των λόγων την καταναγκαστική εξουσιαστική δύναμη του νόμου, που εξασφαλίζει από τα μέλη της πολιτικής κοινότητας την απαραίτητη πειθαρχία. Η εξοικείωση με την αρετή στο πλαίσιο της πόλης-κράτους επιβάλλει την ύπαρξη νομοθετών, οι οποίοι να διακρίνονται για την τέχνη της νομοθεσίας, που είναι η γενική γνώση του «καθ'όλου». Την πολιτική τέχνη δεν είναι σε θέση να διδάξουν μήτε οι πολιτικοί, παρ'όλο που μπορεί να διαθέτουν μια μεγάλη εμπειρία στα πολιτικά πράγματα, αλλά μήτε οι σοφιστές, επειδή έχουν ταυτίσει την πολιτική με τη ρητορική ή τη σοφιστεία. Σύμφωνα με τα «Ηθικά Νικομαχεία», αναπόκειται στους νομοθέτες η εδραίωση στην πόλη της ενάρετης φιλίας για κατάκτηση της ομόνοιας μεταξύ των πολιτών. Έτσι, η πολιτική κοινωνία μπορεί να κατανοηθεί ως αλληλέγγυα οργάνωση, που θεσπίζει κανόνες για τα μέλη της, με σκοπό την πραγμάτωση ενάρετων σχέσεων και σχέσεων του κοινού συμφέροντος. Υπό την προϋπόθεση ότι ο χαρακτήρας του αμοιβαίου αυτού συμφέροντος δεν είναι ωφελμιστικός δίκην εμπορικών συναλλαγών, αλλά απεναντίας προέχει η επιδίωξη της ευνομίας, που αποσκοπεί στην προαγωγή της αρετής και της δικαιοσύνης.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τόμας Πύνσον, Το ουράνιο τόξο της βαρύτητας

Απόσπασμα της βδομάδας // Είναι πάρα πολύ αργά. Η Εκκένωση συνεχίζεται ακόμη, μα όλα είναι θέατρο // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Ένα ουρλιαχτό διασχίζει τον ουρανό. Έχει ξανασυμβεί, αλλά τώρα δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτα.

Είναι πάρα πολύ αργά. Η Εκκένωση συνεχίζεται ακόμη, μα όλα είναι θέατρο. Δεν υπάρχουν φώτα μέσα στα αυτοκίνητα. Κανένα φως πουθενά. Από πάνω του υψώνονται σιδερένιες δοκοί παλιές σαν σιδερένια βασίλισσα, και γυαλί κάπου πολύ πιο πάνω που θα άφηνε να περάσει το φως της ημέρας. Όμως είναι νύχτα. Φοβάται τον τρόπο που θα πέσει το γυαλί - σύντομα - θα είναι σπουδαίο θέαμα: η πτώση ενός κρυστάλλινου παλατιού. Που όμως θα γκρεμίζεται μέσα σε απόλυτη συσκότιση, χωρίς ούτε ένα λαμπύρισμα φωτός, μόνο μεγάλος αόρατος πάταγος.

Στο βαγόνι, που έχει κατασκευαστεί με αρκετά επίπεδα, κάθεται μέσα στο βελούδινο σκοτάδι, μην έχοντας τίποτα να καπνίσει, και νιώθει το μέταλλο κοντά και πιο μακριά να τριβεται και να ενώνεται, ο ατμός διαφεύγει σε μικρά σύννεφα, μια δόνηση στο πλαίσιο του βαγονιού, ένα ζύγισμα, μια ανησυχία, όλοι οι άλλοι γύρω στριμωγμένοι, ασθενικοί, πρόβατα δεύτερης διαλογής, όλοι δίχως τύχη πα και δίχως χρόνο: μεθύστακες, γέροι, βετεράνοι ακόμη υπό την επήρεια σοκ από τις βολές του πυροβολικού είκοσι χρόνια στην αφάνεια, απατεώνες ντυμένοι στην τρίχα, απόκληροι της κοινωνίας, εξαντλημένες γυναίκες με περισσότερα παιδιά απ' όσα θα περίμενες ότι μπορεί να έχει κανείς, στοιβαγμένοι ολόγυρα ανάμεσα στα υπόλοιπα πράγματα που θα μεταφερθούν έξω, προς τη σωτηρία. Μόνο τα κοντινά πρόσωπα είναι ορατά, κι αυτά φαίνονται σαν αργυρόχρωμες εικόνες σε σκόπευτρο φωτογραφικής μηχανής, μνήμες πρασινισμένων προσώπων VIP πίσω από αλεξίσφαιρα παράθυρα που διασχίζουν με ταχύτητα την πόλη...

Έχουν αρχίσει να κινούνται. Περνάνε σε γραμμή, βγαίνουν από τον κεντρικό σταθμό, βγαίνουν από το κέντρο, και αρχίζουν να μπαίνουν αργά σε παλιότερα και πιο ερειπωμένα μέρη της πόλης. Είναι άραγε αυτή η έξοδος; Πρόσωπα στρέφονται προς τα παράθυρα, αλλά κανείς δεν τολμά να ρωτήσει, τουλάχιστον όχι δυνατά.

Πέφτει βροχή. Όχι, αυτό δεν είναι απεμπλοκή, αλλά προοδευτική εμπλοκή - μπαίνουν μέσα κάτω από στοές, σε μυστικές εισόδους από φθαρμένο τσιμέντο που έμοιαζαν, μόνο, με δακτυλίου ανισόπεδων κόμβων... κάποιοι υποστάτες από μαυρισμένο ξύλο έχουν περάσει αργά από πάνω, κι έχουν αρχίσει οι μυρωδιές από κάρβουνο από μέρες βαθιά χωμένες στο παρελθόν, μυρωδιές από χειμώνας γεμάτους νάφθα, από Κυριακές που δεν περνούσε κανένα όχημα, από την σαν κοράλλι και μυστηριωδώς ζωτική εξάπλωση, από στροφές χωρίς ορατότητα και από μοναχικά κορφοβούνια, μια πικρή μυρωδιά σιδηροδρομικής απουσίας, σκουριάς που ωριμάζει και εξαπλώνεται στις μέρες εκείνες τις κενές, λαμπε-

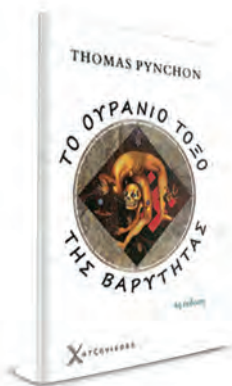
ρή και βαθιά, ιδίως την αυγή, με μπλε σκιές να σφραγίζουν το πέρασμά της, προσπαθώντας να φέρουν τα γεγονότα στο Απόλυτο Μηδέν... και είναι όλο και πιο φτωχικά όσο πηγαίνουν βαθύτερα... ερειπωμένες μουσικές πολιτείες φτώχειας, μέρη με ονόματα που δεν έχει ποτέ ακούσει... οι τοίχοι χαμηλώνουν, οι στέγες λιγοστεύουν, το ίδιο και οι πιθανότητες για φως. Ο δρόμος, που θα έπρεπε να ανοίγει σε ταχεία, έχει αρχίσει αντίθετα να στενεύει, να γίνεται ανώμαλος, να παίρνει όλο και πιο κλειστές στροφές, ώπου ξαφνικά, πάρα πολύ σύντομα, βρίσκονται κάτω από την τελική αψίδα: τα φρένα πίνουν και αναπνδούν φριχτά. Είναι μια απόφαση χωρίς τη δυνατότητα έφεσης.

Το καραβάνι έχει σταματήσει. Είναι το τέλος της γραμμής. Οι διακομιζόμενοι παίρνουν διαταγή να βγουν έξω. Κινούνται αργά, αλλά χωρίς αντίσταση. Αυτοί που τους βάζουν σε τάξη φορούν στα καπέλα κονκάρδες στο χρώμα του μολυβιού, και δε μιλούν. Είναι κάποιο τεράστιο, πολύ παλιό και σκοτεινό ξενοδοχείο, μια σιδερένια προέκταση της γραμμής και των διακλαδώσεων από τις οποίες έφτασαν εδώ... Στρογγυλές λάμπες, βαμμένες σκουροπράσινες, κρέμονται από τις περιτέχνες σιδερένιες μαρκίζες, σβηστές εδώ και αιώνες... το πλήθος κινείται χωρίς μурμουρητό ούτε βήχα σε διαδρόμους ίσιους και λειτουργικούς που θυμίζουν αποθήκη... κατάμαυρες επιφάνειες πε-

ρικλείουν την κίνηση: η μυρωδιά είναι από παλιό ξύλο, απόμακρες πτέρυγες άδειες όλων αυτό τον καιρό που μόλις ξανάνοιξαν για να υποδεχτούν τη συρροή των ψυχών, από ψυχρούς σοβάδες όπου έχουν πεθάνει όλα τα ποντίκια, μόνο τα φάσματά τους, ακίνητα σαν ζωγραφική των σπληαίων, σταθερά και άκαμπτα, φωσφορίζουν στους τοίχους... οι διακομιζόμενοι οδηγούνται κατά ομάδες, με ανελκυστήρα - μια κινητή ξύλινη εξέδρα ανοικτή απ' όλες τις πλευρές, που ανυψώνεται από παλιά πλισσομένα σχοινιά και τροχαλίες από χυτοσίδηρο με ακτίνες σε σχήμα S. Σε κάθε καφετί όροφο, επιβάτες μπαίνουν και βγαίνουν... χιλιάδες τέτοια άφωτα σιωπηρά δωμάτια...

Επιλέξαμε τις πρώτες δύο από τις χίλιες σελίδες του γνωστότερου, ίσως, μυθιστορήματος του Αμερικανού συγγραφέα, ο οποίος -θέσει- μένει μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.

Το ουράνιο τόξο της βαρύτητας κυκλοφορεί στα Ελληνικά από τις εκδόσεις Χατζηνικολή σε μετάφραση Γιώργου Κυριαζή